

πανεπιστήμιο θεσσαλίας

τμήμα αρχιτεκτόνων μηχανικών

ορύγματα και ορίζοντες__ διαδρομή στο νοτιότερο άκρο της γαύδου

επιβλέπων καθηγητής: κώστας μανωλίδης

φοιτήτρια: αθηνά λεμπιδάκη

ΟΡΥΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ
Μια διαδρομή στο νοτιότερο άκρο της Γαύδου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μελέτη επικεντρώνεται στην επιβλητικότητα και την ιδιαιτερότητα του τοπίου και στους τρόπους με τους οποίους θα τις ενισχύσει. Δημιουργείται μια υποχρεωτική διαδρομή πάνω στο ακρωτήριο της Τρυπητής, στο νοτιότερο σημείο της Γαύδου, με κατάληξη ένα «παράθυρο» προς το Νότο και το Λιβυκό Πέλαγος.

Ο κύριος άξονας της επέμβασης ταυτίζεται με τον άξονα Βορρά-Νότου και δημιουργεί ένα διαμπερές σκίσιμο στο βράχο που προσφέρει τη δυνατότητα θέασης και προς τα δύο σημεία του ορίζοντα, καθώς επίσης και την κατάβαση προς τη θάλασσα σε μία από τις τρεις Καμαρέλες του ακρωτηρίου.

Ο κύριος όγκος της κατασκευής είναι υπόσκαφος, αφενός για να μην αλλοιωθεί το περίγραμμα και ο χαρακτήρας του τόπου, αφετέρου για να υποβάλλει τον επισκέπτη σε μια σκοτεινή κυρίως πορεία που του αποκρύπτει τη συνολική εικόνα, τον εκπλήσσει όμως προβάλλοντάς του επιμέρους ενδιαφέροντα στοιχεία.

Κατά μήκος της διαδρομής παρέχονται πληροφορίες για το νησί της Γαύδου, καθώς και τα υπόλοιπα ακραία σημεία της Ευρώπης, αλλά και των υπόλοιπων ηπείρων.

Η θέση του κτιρίου στο τέλος της διαδρομής είναι τέτοια όχι μόνο γιατί ακολουθεί τον άξονα Βορρά-Νότου, αλλά και γιατί συνδιαλέγεται και συνειδητά αντιπαραβάλλεται στην υπάρχουσα τεράστια ξύλινη καρέκλα, που στρέφει την πλάτη της στο Νότο και ατενίζει προς την παραλία της Τρυπητής και τους ορεινούς όγκους της Γαύδου.

Επιβλέπων καθηγητής:
Κώστας Μανωλίδης

Φοιτήτρια:
Αθηνά Λεμπιδάκη

DITCHES AND HORIZONS

A path to the southernmost edge of Gavdos

SUMMARY

The study is focused on the majesty and peculiarity of the landscape and how to strengthen them. A mandatory route is created on the cape of Tripiti, the southernmost point of Gavdos, leading to a "window" to the South and the Libyan Sea.

The main axis of the construction coincides with the north-south axis and creates a bright tear in the rock that offers the possibility of viewing to both of the two points of the horizon, and the descent to the sea in one of the three Kamareles of the cape.

The biggest section of the construction is subterranean, both to avoid altering the contours and character of the site, partly to oblige the visitor in a particularly dark path which hides the total perception, but surprises by revealing various interesting elements.

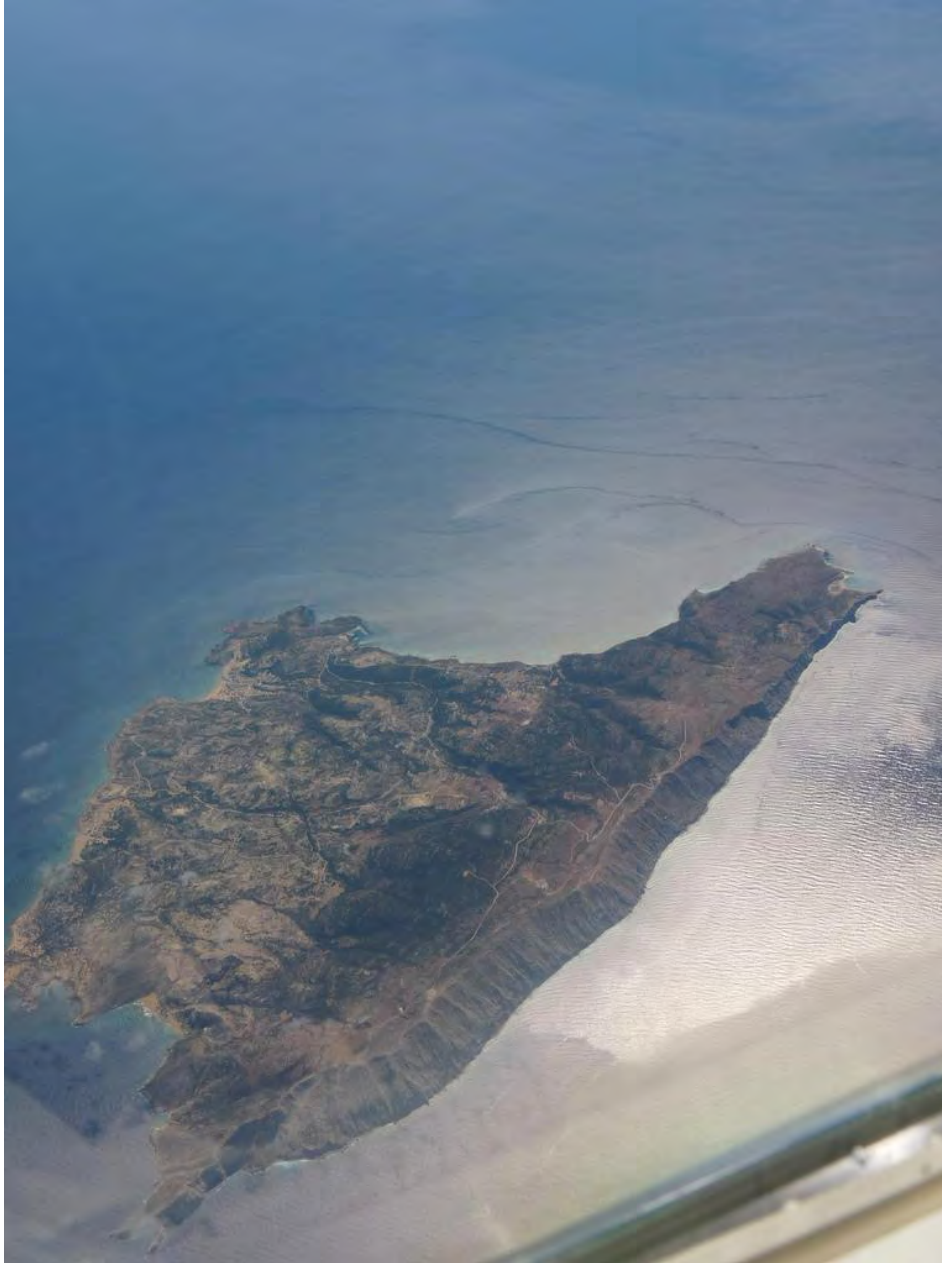
Along the way there is a presentation of various information about the island of Gavdos, and the rest extreme points of Europe, and other continents too. The building at the end of the route is positioned at this point, not only because it follows the north-south axis, but also because there is an interactive relation and a conscious contrast with the huge existing wooden chair, which turns its back on the south and looks towards the beach of Tripiti and the mountain volumes of Gavdos.

Supervisor:

Kostas Manolidis

Student:

Athina Lempidaki

Γαύδος

Η Γαύδος βρίσκεται νότια της Κρήτης στο Νομό Χανίων και είναι το νοτιότερο σημείο της Ελλάδας, και κατ' επέκταση της Ευρώπης. Η θέση της έχει υπάρξει σημαντική σε διάφορες στιγμές της ιστορίας.

Φημίζεται ότι εκεί βρήκε καταφύγιο ο Οδυσσεύς, ο οποίος και αιχμαλωτίστηκε από την Καλυψώ για πολλά χρόνια.

Υπήρξε καταφύγιο και ενδιάμεσος σταθμός στα ταξίδια των Μινωιτών.

Αποτέλεσε ορμητήριο και καταφύγιο πειρατών.

Ήταν το καταφύγιο για τον Απόστολο Παύλο κατά τη διάρκεια μεγάλης θαλασσοταραχής στο ταξίδι του για τη Ρώμη.

Υπήρξε τόπος εξορίας πολιτικών κρατουμένων κατά τη δικτατορία του Μεταξά.

Πάνω απ' όλα όμως η Γαύδος είναι σημαντική για τους μετά βίας 50 κατοίκους της, οι οποίοι αρνούνται πεισματικά να την εγκαταλείψουν παρ' όλες τις δυσκολίες του νησιού.

Η Γαύδος είναι γοητευτική, άγρια, μπορεί να σε συνεπάρει και να κλέψει για πάντα την καρδιά σου. Είναι ένας τόπος οριακός, τόσο λόγω θέσης όσο και λόγω συνθηκών. Ο τόπος και ο χρόνος έχουν άλλη διάσταση. Τα πάντα εδώ εξαρτώνται και αφορούν τη φύση. Αυτή είναι ο κυρίαρχος του νησιού.

Νοτιότερο σημείο της Γαύδου αποτελεί το ακρωτήριο της Τρυπητής, που βρίσκεται στο δυσπρόσιτο νοτιοδυτικό τμήμα του νησιού και αποτελεί σημείο αναφοράς για κάθε επισκέπτη.

Λιμάνι Καραβέ

Το ημερολόγιο μιας διαδρομής

08/03/10: **Αναβολή αναχώρησης για Γαύδο λόγω ισχυρών νότιων ανέμων και έκδοσης απαγορευτικού από το λιμεναρχείο Σφακίων. Το νησί παραμένει αποκλεισμένο για μία ολόκληρη εβδομάδα.**

15/03/10

09.05: Αναχώρηση από Ρέθυμνο με καιρό βροχερό αλλά χωρίς ανέμους. Ελπίζω να καταφέρουμε να ταξιδέψουμε σήμερα!

10.25: Άφιξη στη Χώρα Σφακίων, όπου ο καιρός είναι σχεδόν ανοιξιάτικος, και αναμονή του πλοίου από Αγία Ρουμέλη.

12.00: Άφιξη της «Σαμαριάς» στο λιμάνι των Σφακίων, μετά από μία ώρα καθυστέρηση!! Ευτυχώς που περίμενε κι άλλος κόσμος, γιατί θα πίστευα ότι δε θα έρθει. Η επιβίβαση για Γαύδο ξεκίνησε!!

14.25: Επιτέλους, το λιμάνι του Καραβέ ξεπροβάλλει μπροστά μας! Παρόλο που ο ήλιος έλαμπε και ο άνεμος ήταν αρχικά επεικής με τη «Σαμαριά», το ταξίδι αποδείχτηκε να είναι μόνο για γερά στομάχια!

Το νησί είναι πραγματικά έρημο αυτήν την εποχή. Σε μια σύντομη βόλτα από το Καραβέ ως το Σαρακήνικο και τον Αϊ Γιάννη, η ανθρώπινη παρουσία είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Μοιάζουν όλα σταματημένα στο περασμένο καλοκαίρι, όταν έφυγαν και οι τελευταίοι επισκέπτες. Μόνο η φύση δείχνει να είναι ζωντανή εδώ, με κυρίαρχο όλων τον άνεμο. Σήμερα φυσάει βορειοδυτικός αναστατώνοντας τις παραλίες του Σαρακήνικου και του Αϊ Γιάννη, αλλά κρατώντας ήσυχο το λιμάνι του Καραβέ. Έμαθα από κατοίκους ότι το νησί έχει πλέον συχνή επικοινωνία με την Κρήτη, καθώς εκτελούνται (το χειμώνα) 4 δρομολόγια εβδομαδιαία. Όταν βέβαια το επιτρέπει ο καιρός, ο οποίος μπορεί να κρατήσει το νησί αποκλεισμένο ακόμα και για δέκα ημέρες.

16/03/10

10.00: Αναχώρηση από Καραβέ προς αναζήτηση τροφής! Ακούγεται αστείο, αλλά είναι μια πραγματικότητα που καλείται να αντιμετωπίσει όποιος επισκέπτεται τη Γαύδο αυτήν την εποχή. Ευτυχώς, το mini market στο Σαρακηνικό είναι «σχεδόν ανοιχτό» και βρίσκουμε κάτι να φάμε, ελπίζοντας πως θα γλιτώσουμε την τροφική δηλητηρίαση! Επόμενος προορισμός το Ακρωτήριο της Τρυπητής.

10.30: Φτάνουμε έξω από τα Βασιανά και παίρνουμε το μονοπάτι που οδηγεί προς την Τρυπητή. Ο δρόμος είναι χωμάτινος και σε κάποια σημεία αρκετά ανώμαλος, κατάλληλος όμως για να δοκιμάσεις τις ικανότητες ενός τζιπ. Οποιοδήποτε άλλο όχημα θα ήταν αδύνατο να περάσει. Μετά από ένα περίπου χιλιόμετρο ο δρόμος χωρίζεται και πρέπει να επιλέξουμε διαδρομή. Αν ο χάρτης που έχω ισχύει, πρέπει να στρίψουμε δεξιά. Σύντομα θα δούμε αν είναι έτσι!

11.00: Όλα καλά! Το αυτοκίνητο φτάνει σε αδιέξοδο, ένα πλάτωμα με υπέροχη, πανοραμική θέα. Οι μοναδικές ανθρώπινες παρεμβάσεις εδώ είναι ένα παλιό, μισογκρεμισμένο, πέτρινο κτίσμα, και ένα ξύλινο τραπέζι με δύο πάγκους τοποθετημένο στη σκιά μιας τεράστιας κουκουναριάς. Η παραλία της Τρυπητής φαίνεται στο βάθος όχι πολύ μακριά, δεν ξέρω όμως αν η φύση με ξεγελάει! Βγαίνω από τ' αυτοκίνητο, παντού μυρίζει θυμάρι... Η κατάβαση προς την παραλία είναι εύκολη και, σύμφωνα με μια πέτρινη σήμανση, έχουμε να διανύσουμε μόνο ένα χιλιόμετρο.

Το τοπίο είναι άγριο και διαφορετικό απ' το υπόλοιπο νησί. Το έδαφος είναι βραχώδες και η βλάστηση αποτελείται στο μεγαλύτερο μέρος της από πεύκα και θυμάρι. Λιγότερο έντονη είναι η παρουσία των κέδρων εδώ, ενώ υπάρχουν ακόμα σχίνοι, «ασκελετούρες», «ασπάλαθου», καθώς και σταμναγκάθι εκεί ακριβώς που σκάει το κύμα.

11.40: Φτάνω επιτέλους στην πολυπόθητη παραλία! Η εικόνα είναι μαγική... Μπροστά μου βρίσκεται μια πολύ όμορφη λίμνη, η Αλυκή, ενώ η θάλασσα κρύβεται πίσω από μια μικρή λωρίδα γης στο βάθος. Η φύση δείχνει γεμάτη ζωή αυτή την εποχή του χρόνου, σε αντίθεση με το καλοκαίρι όπου όλα έχουν υποκύψει στον αμείλικτο, καυτό ήλιο του νότου. Κατά τη διάρκεια της πεζοπορίας, αλλά και τώρα μπροστά στην αλυκή, διαπίστωσα πόσο καλά έχει κρύψει η φύση το ακρωτήριο της Τρυπητής. Μόνο φτάνοντας δίπλα στη θάλασσα, μπορείς να δεις τις τρεις «Καμαρέλες» και τη γιγάντια καρέκλα που ατενίζει, από το νοτιότερο σημείο της Ευρώπης, το απέραντο Λιβυκό Πέλαγος.

Προχωρώ κατά μήκος της παραλίας κι αρχίζω να σκαρφαλώνω στα βράχια. Φτάνοντας στην κορυφή του ακρωτηρίου η χαρά μου είναι πρωτόγνωρη, κάπως άγρια! Εδώ πάνω αισθάνομαι κομματάκι πιο σημαντική, ίσως λίγο μεγαλύτερη απ' ό,τι στ' αλήθεια είμαι. Μάλλον γι' αυτό και η καρέκλα που είναι τοποθετημένη εδώ είναι τόσο μεγάλη! Για να χωράει τους γίγαντες που έρχονται να ξαποστάσουν...

Το έδαφος του ακρωτηρίου είναι άγριο. Αποτελείται από τεράστια κομμάτια λευκού βράχου και μοιάζει να είναι ό,τι έχει απομείνει από τη διάσπαση ενός μεγαλύτερου όγκου γης. Ένα από τα κομμάτια αυτά απέμεινε μόνο, λίγο πιο δυτικά, να θυμίζει τι μπορεί να συνέβη εδώ εκατομμύρια χρόνια πριν. Κοιτώντας προς τα κάτω τη θάλασσα η θέα είναι επιβλητική! Η κλίση των βράχων είναι πολύ απότομη, σχεδόν κατακόρυφη. Μεγάλες κατακόρυφες ρωγμές διατρέχουν τον πέτρινο όγκο και διάφορες σπηλιές ξεπροβάλλουν από την επιφάνεια της θάλασσας. Είμαι σίγουρη πως η φυσιολογία του εδάφους θα είναι το ίδιο, ίσως και περισσότερο ενδιαφέρουσα κάτω από το νερό. Τα κύματα χτυπούν με αμείωτη δύναμη τα βράχια, είναι όμως εκπληκτικό το πόσο απόμακρος ακούγεται ο ήχος τους από εδώ πάνω!

Προχωρώ προς το εσωτερικό του ακρωτηρίου και παρατηρώ τη δειλή εμφάνιση βλάστησης με χαμηλούς κυρίως θάμνους και ελάχιστα δέντρα. Ανάμεσα στους θάμνους βρίσκω και την ανθρώπινη παρέμβαση. Είναι ένας σκουριασμένος μεταλλικός πυλώνας πεσμένος πάνω στην

τσιμεντένια βίαση του. Πιθανόν να ήταν κάποιος φάρος, καθώς λίγα μέτρα πιο κάτω υπάρχει ο αντικαταστάτης του, καινούριος, μικρότερος σε μέγεθος, με μια μικρή φωτοβολταϊκή μονάδα να του παρέχει ενέργεια.

Ο ήλιος είναι πολύτιμη πηγή ενέργειας. Το νιώθεις άλλωστε στο δέρμα σου που καίγεται, ακόμα και τώρα στα μέσα Μαρτίου.

Αποφασίζω να κατέβω ξανά στην παραλία. Στην απέναντι πλευρά βρίσκεται άλλος ένας όγκος γης που μαζί με το ακρωτήριο της Τρυπητής σχηματίζουν μια αγκαλιά για την παραλία και την Αλυκή.

Προχωρώντας προς τα εκεί, παρατηρώ πως η φυσιολογία αυτού του όγκου είναι ελαφρώς διαφορετική. Η κλίση του είναι λίγο μικρότερη, καθώς είναι πιο χαμηλός σε ύψος, και το έδαφος έχει λίγο περισσότερο χώμα. Η βλάστηση όμως κι εδώ αποτελείται από χαμηλούς, διάσπαρτους θάμνους.

Μένω για αρκετή ώρα εδώ πάνω. Οι θέες είναι καταπληκτικές από όπου κι αν κοιτάξεις! Προσπαθώ να καταγράψω όσα περισσότερα γίνεται από αυτά που βλέπω, τραβώντας φωτογραφίες προς όλες τις κατευθύνσεις και κάνοντας μερικά σκίτσα. Κάνω κάποιες πρόχειρες μετρήσεις, κι αρχίζω να μαζεύω τα πράγματά μου. Αν δεν είχα ζαλιστεί και καεί τόσες ώρες κάτω απ' τον ήλιο(είναι ήδη 4 το απόγευμα!), δεν ξέρω αν θα έφευγα πριν σκοτεινιάσει.

Ο δρόμος της επιστροφής μοιάζει λίγο πιο δύσκολος και βαρύς απ' ό,τι στ' αλήθεια είναι.

Η ζέστη και η κούραση όμως δεν μπορούν να νικήσουν τη χαρά μου που κατάφερα να έρθω ως εδώ, στο νοτιότερο άκρο της Ελλάδας, αλλά και της Ευρώπης!

16.45: Μπαίνουμε ξανά στο αυτοκίνητο για την επιστροφή στο Καραβέ. Κατά τη διάρκεια της διαδρομής, το μόνο που έχω αντοχή να παρατηρήσω (ξανά) είναι το πόσο πράσινο και διαφορετικό απ' ό,τι το ήξερα είναι το νησί αυτήν την εποχή. Αναρωτιέμαι πώς μπορεί να δείχνει το χειμώνα!

17/03/10

11.00: Μετά από μια δύσκολη νύχτα αντιμετώπιση με τη σκόνη του δωματίου και τις αλλεργίες μου, επιτέλους έφτασε η ώρα της επιστροφής! Το πλοίο αναμένεται να φτάσει κατά τις 11.30, αν φυσικά δεν υπάρξει κάποια καθυστέρηση.

12.15: Η «Σαμαριά» φτάνει στο λιμάνι του Καραβέ. Έχει ήδη αργήσει σχεδόν μια ώρα και δυστυχώς μαθαίνουμε πως θα πρέπει να περιμένουμε άλλη μία για να φύγουμε από το νησί. Έχει φέρει μαζί του δύο φορτηγά τα οποία έχουν να ξεφορτώσουν κεραιές τηλεφωνίας κάπου στο νησί και πληρώνουν αρκετά για κάθε ώρα καθυστέρησης του πλοίου. Έτσι, λοιπόν, όλο το πλήρωμα, 4-5 άνδρες, κάθεται στο ταβερνάκι που είναι ανοιχτό και περνά ευχάριστα το χρόνο αναμονής τρώγοντας και πίνοντας.

Είναι τόσο σχετική έννοια ο χρόνος σε μέρη όπως η Γαύδος! Και είναι πραγματικό χάρισμα να καταφέρεις να τον ξεπερνάς και να μην αγχώεσαι απ' το πέρασμά του.

13.10: Επιτέλους αναχωρούμε! Παρόλο που η θάλασσα είναι απόλυτα ήρεμη στο λιμάνι, το πλήρωμα δένει με σχοινιά τα μεγάλα αυτοκίνητα και μας ενημερώνει ότι θα κουνηθούμε «λίγο». Προβλέπεται να είναι ένα ακόμα δύσκολο ταξίδι στη διαδρομή Γαύδος-Σφακιά.

14.30: Πόσο χαρούμενη είμαι που πατάω ξηρά! Το ταξίδι ήταν απελπιστικά δύσκολο, αλλά ευτυχώς πολύ πιο σύντομο απ' ό,τι συνήθως. Το πλοίο χτυπούσαν κύματα από κάθε κατεύθυνση. Αποτέλεσμα ήταν να κινείται όπως η μπαλαρίνα στο λούνα παρκ, ν' ακούγονται περίεργοι ήχοι και να πέφτουν αντικείμενα, γεγονότα που έκαναν τον πανικό μου να χτυπάει κόκκινο! Το μόνο παρήγορο ήταν η απόλυτη ψυχραιμία ενός έμπειρου και πολυταξιδεμένου ναυτικού, που μου έδωσε να καταλάβω πως δεν τρέχει απολύτως τίποτα.

Από όποια πλευρά κι αν το δει κανείς, το ταξίδι για τη Γαύδο είναι μια μεγάλη, πρωτόγνωρη περιπέτεια...

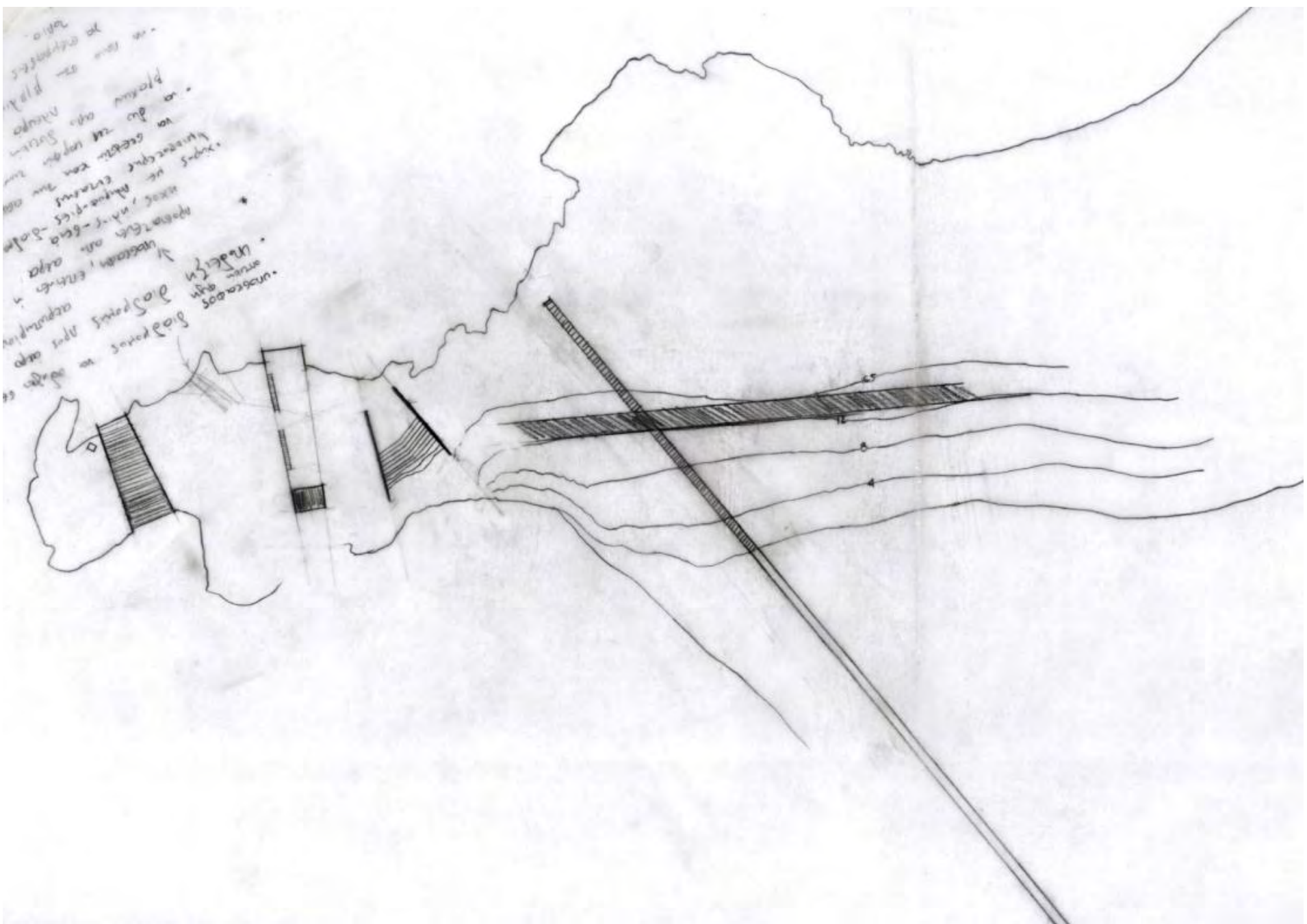

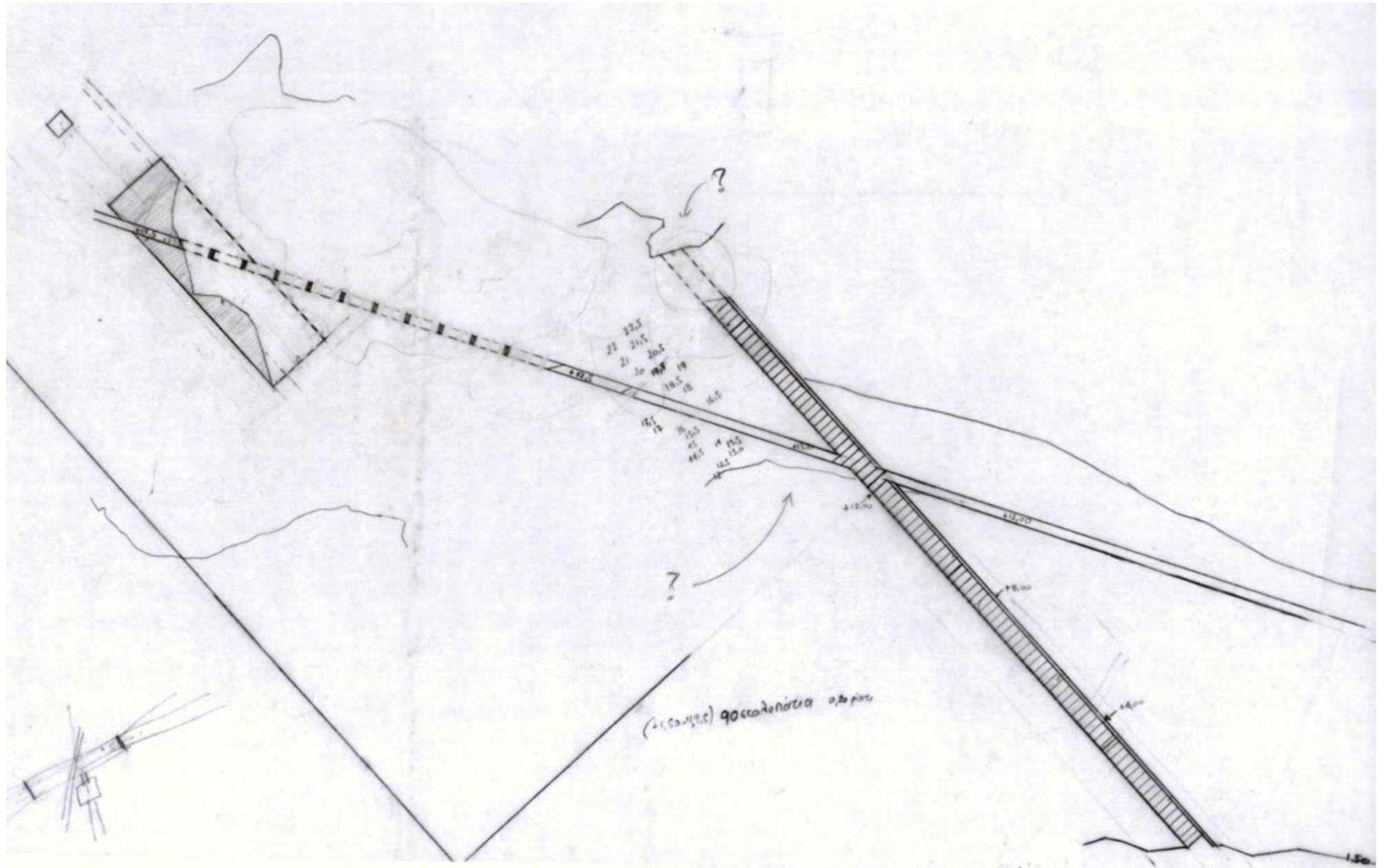

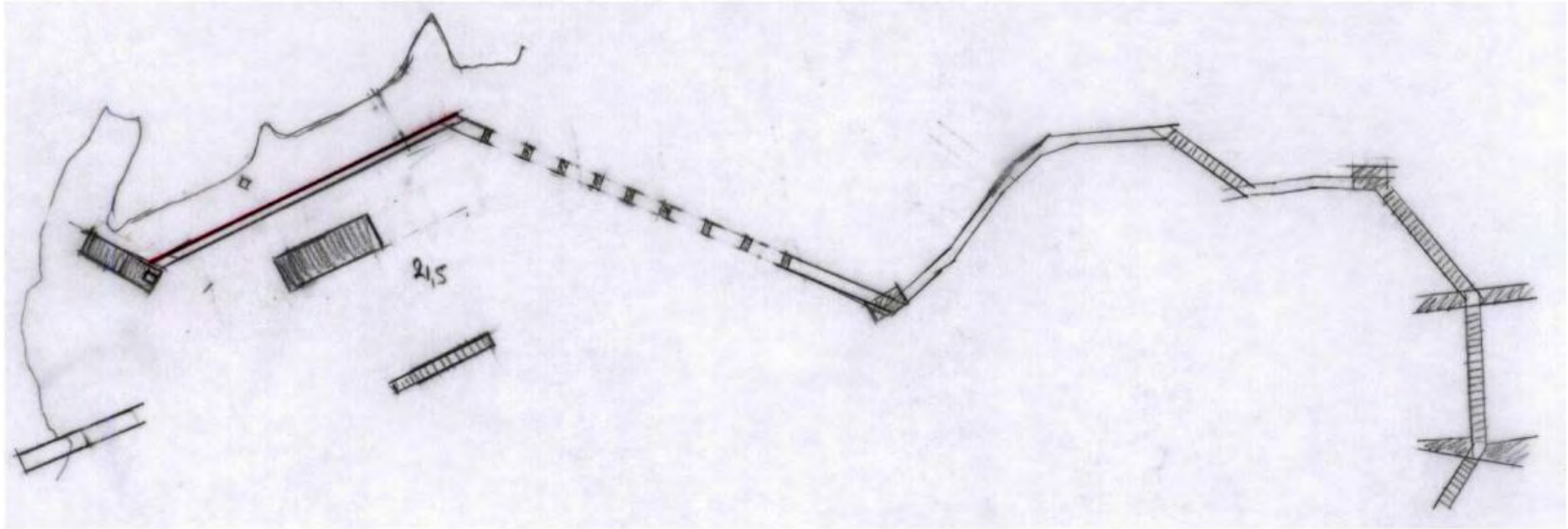

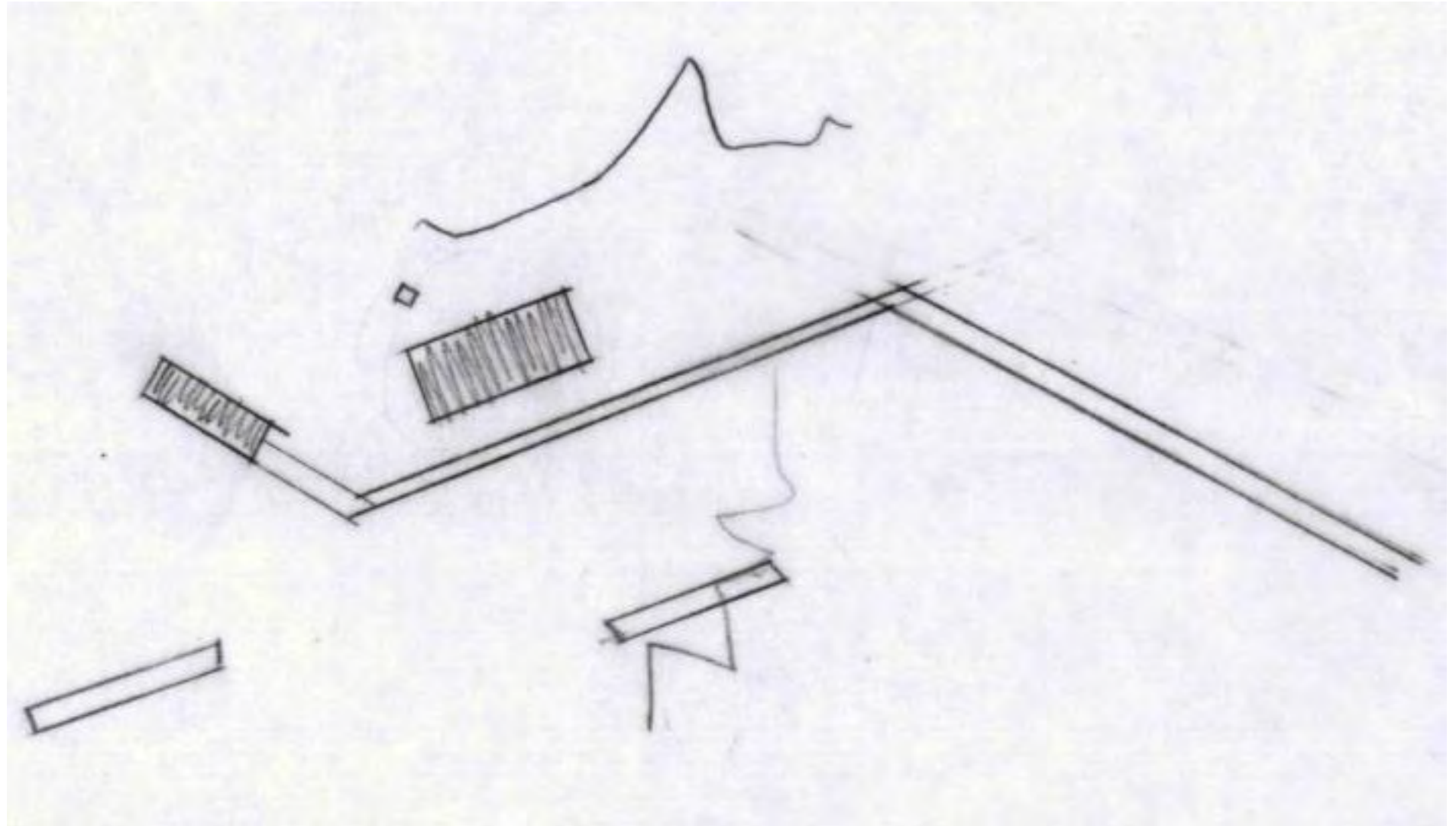
σκέτσα-μακέτες

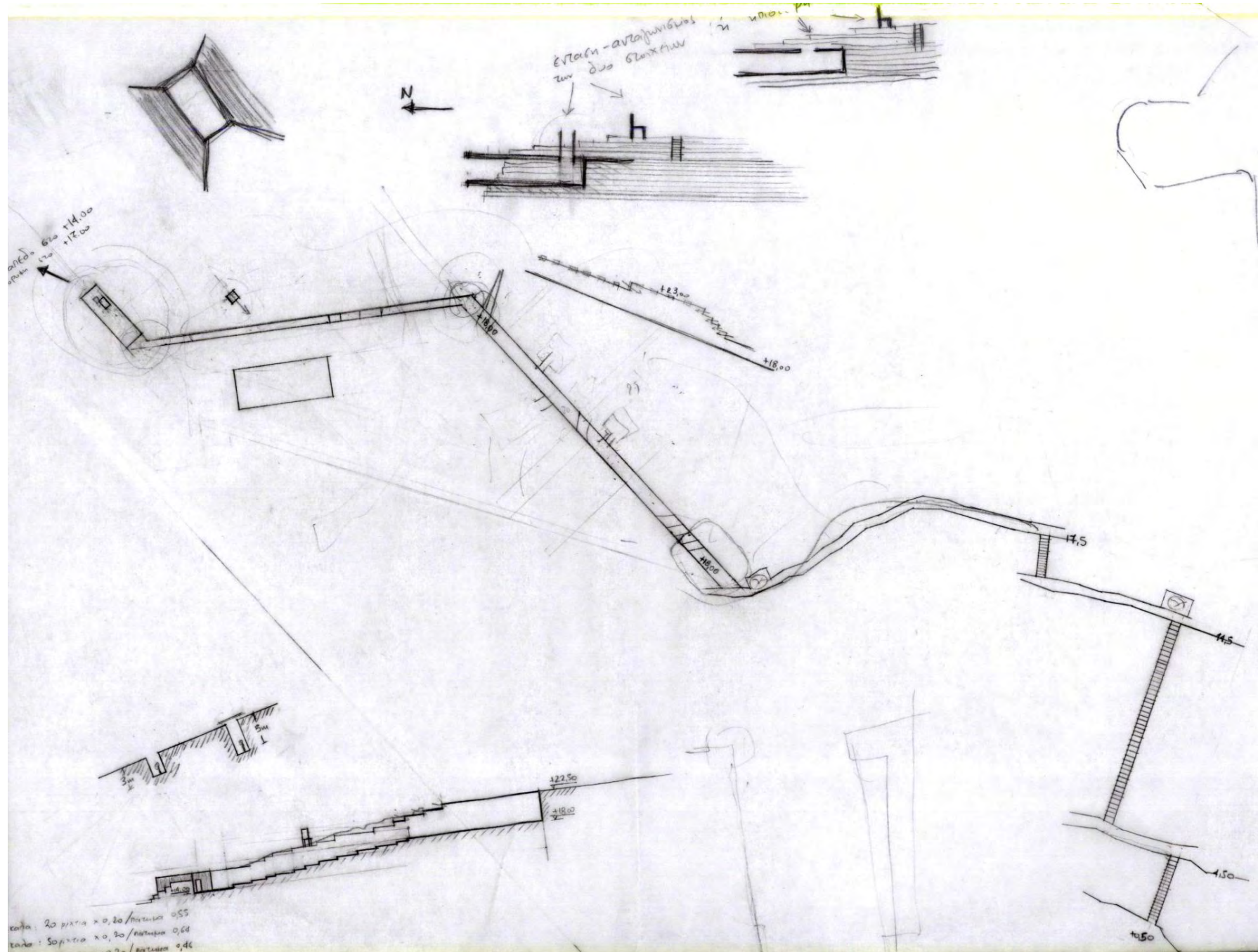
Handwritten notes in a non-Latin script, possibly a South Asian language, located in the upper left corner of the page. The text is partially obscured by the drawing and includes phrases such as "diagram", "structure", and "plan".

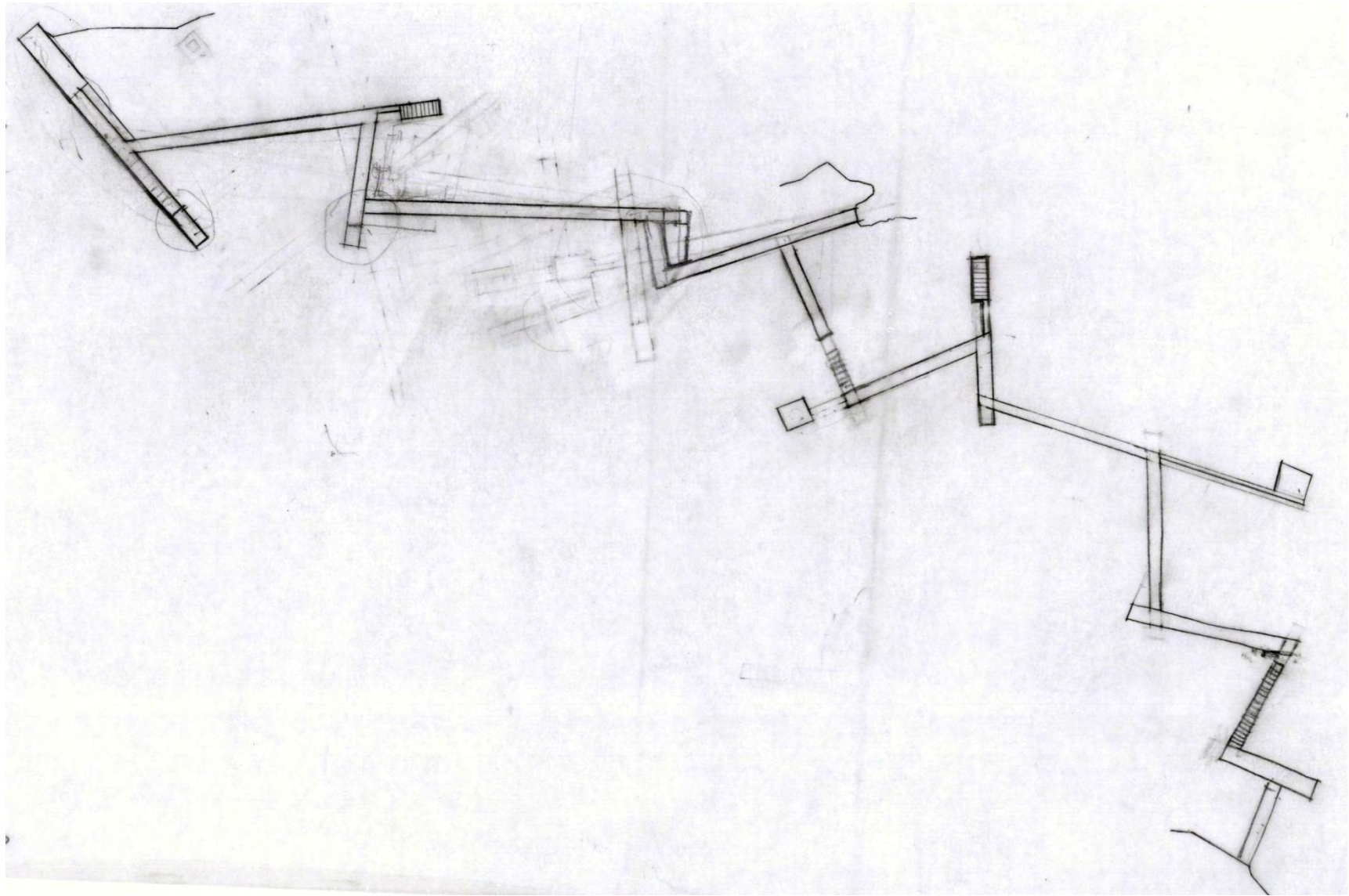

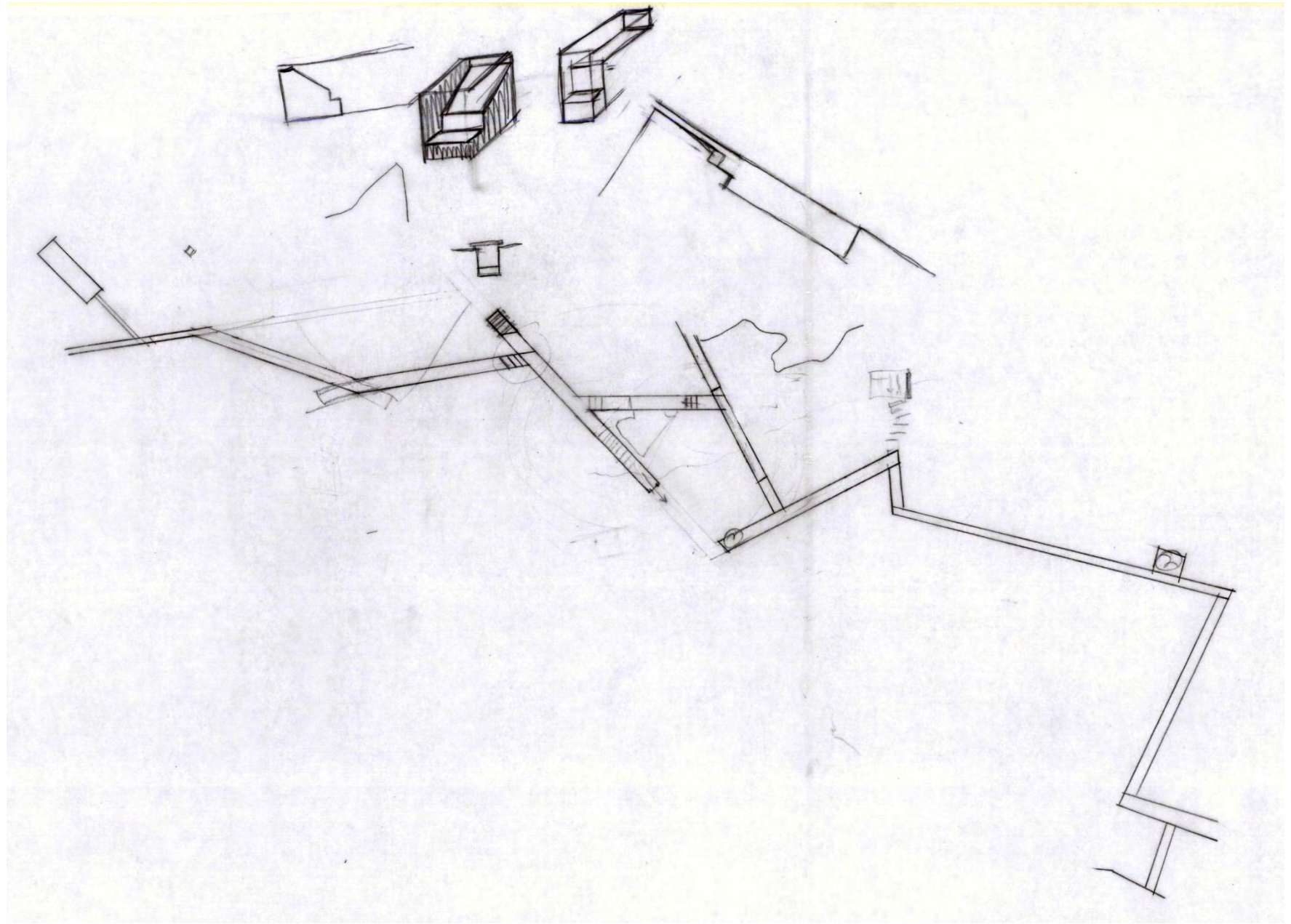

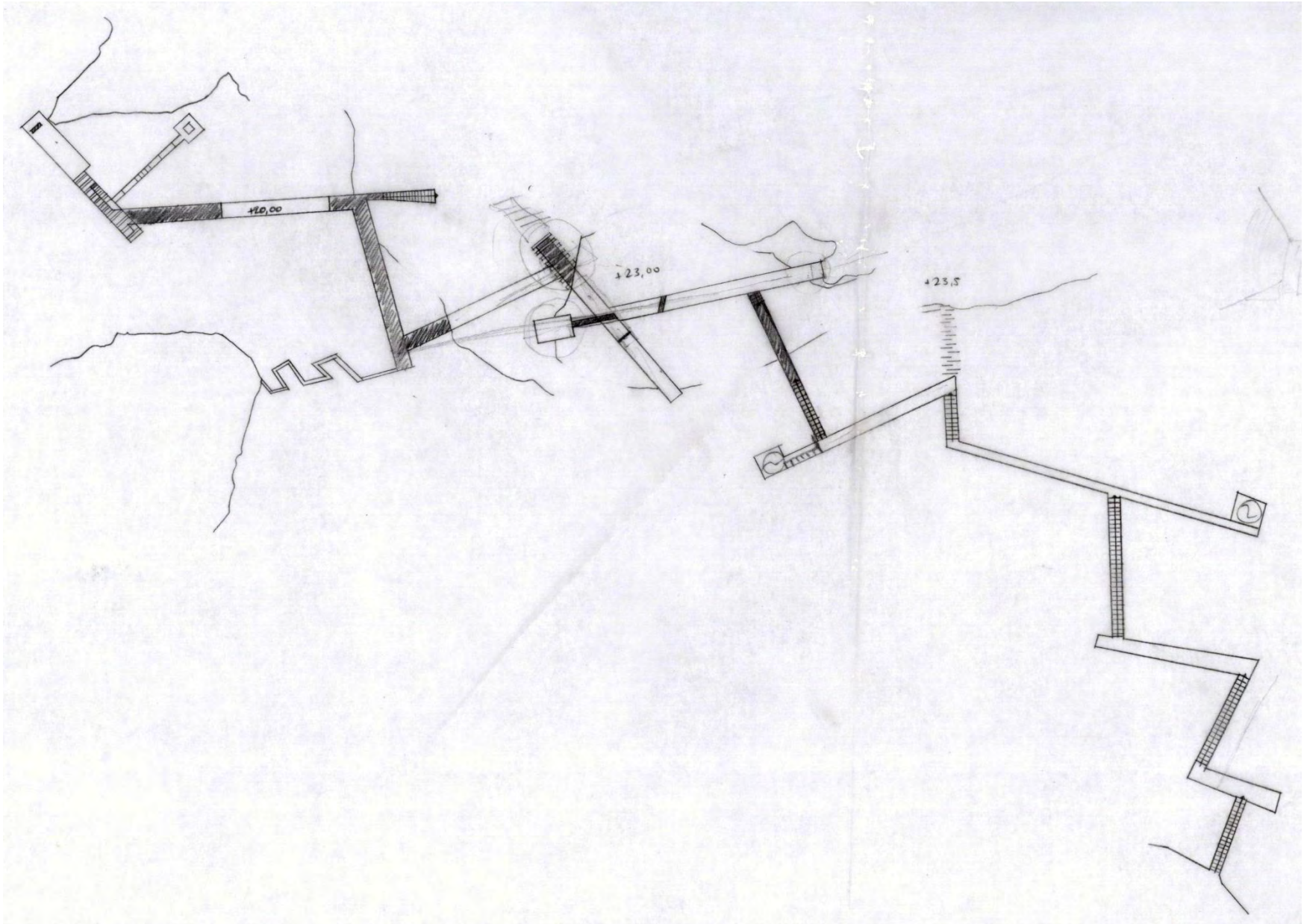

κοίτη: 20 πλάτος x 0,20 βάθος 0,55
 έδαφος: 50 πλάτος x 0,20 βάθος 0,64
 οδός: 20 πλάτος x 0,40 βάθος 0,40

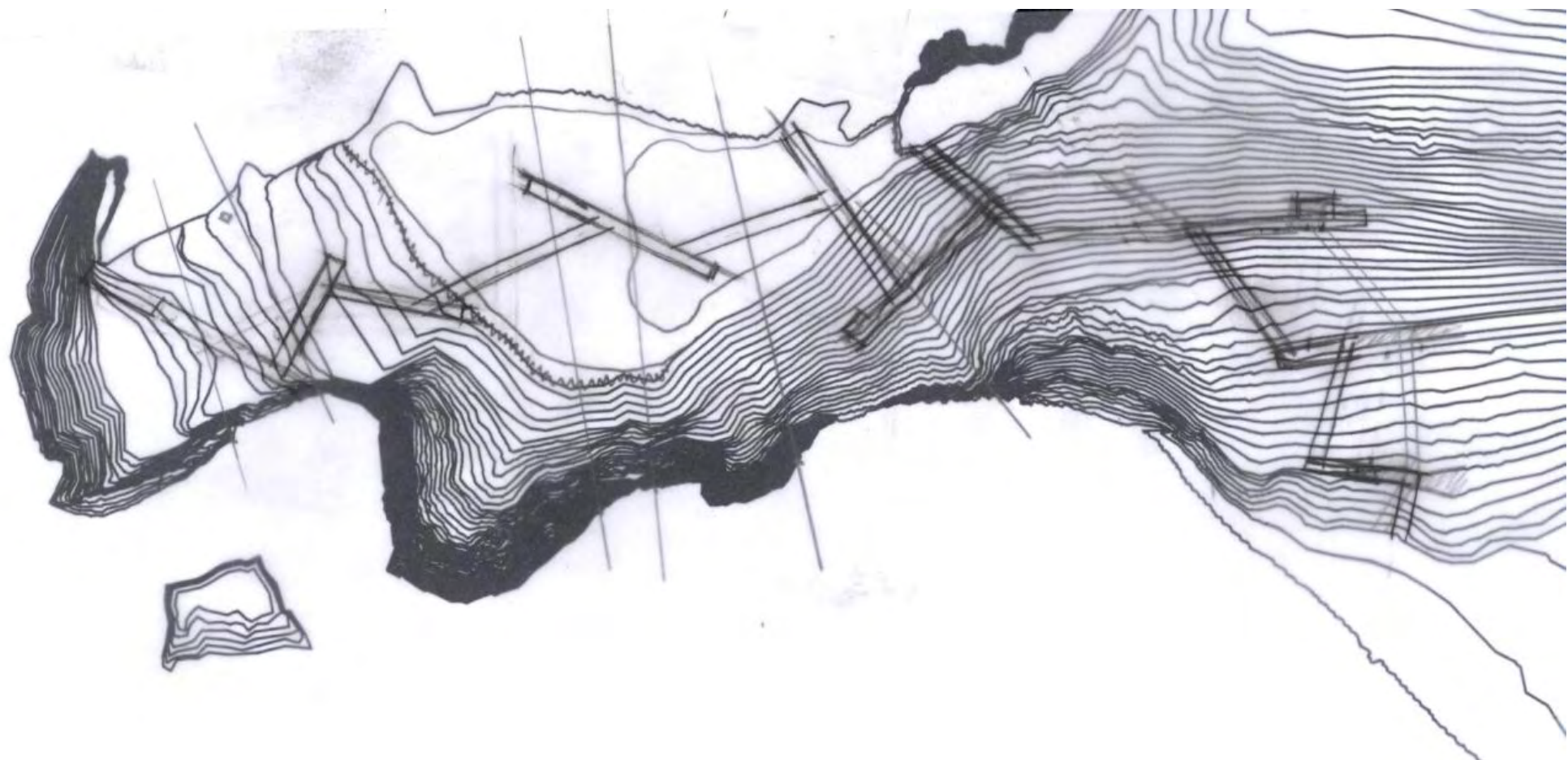

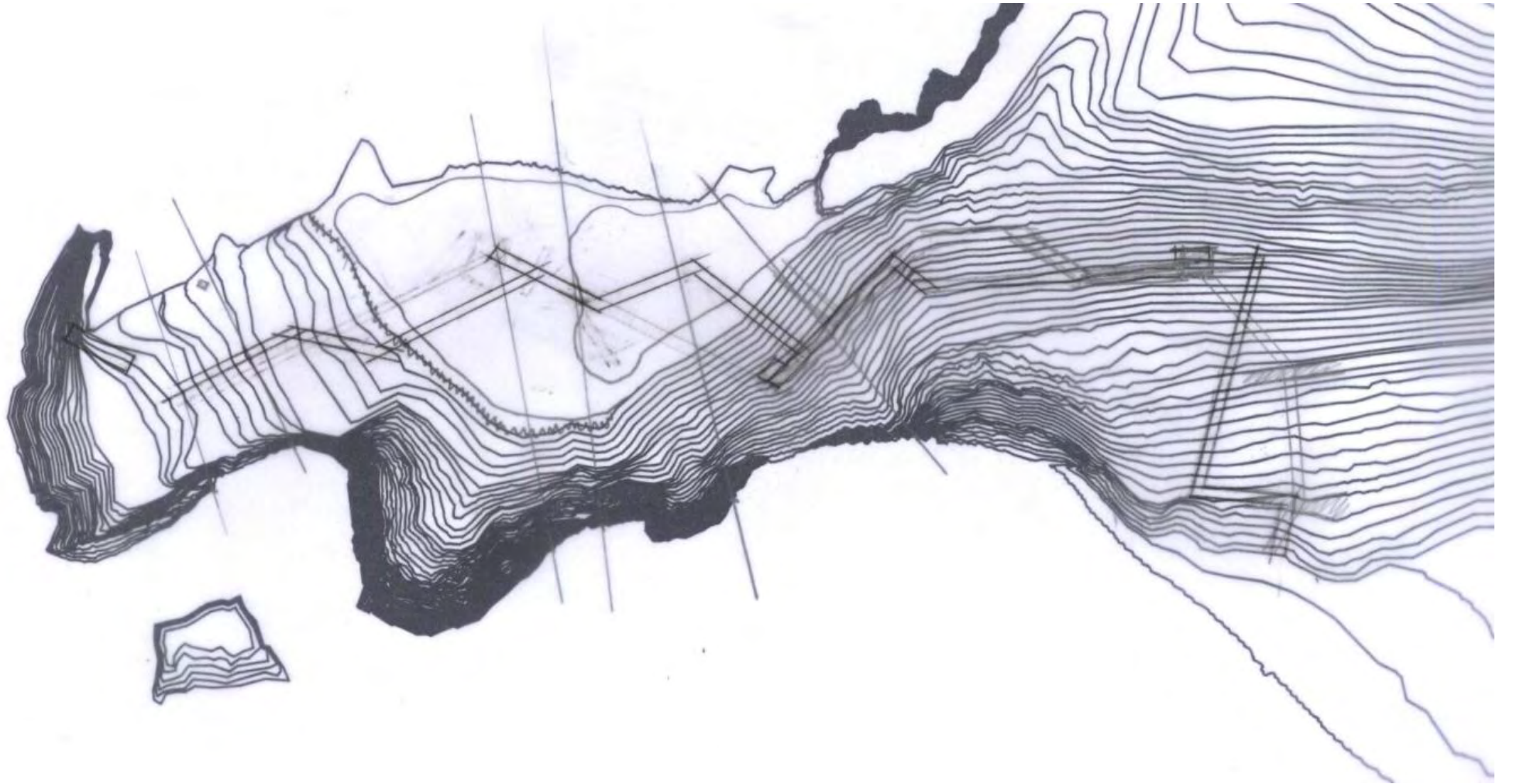

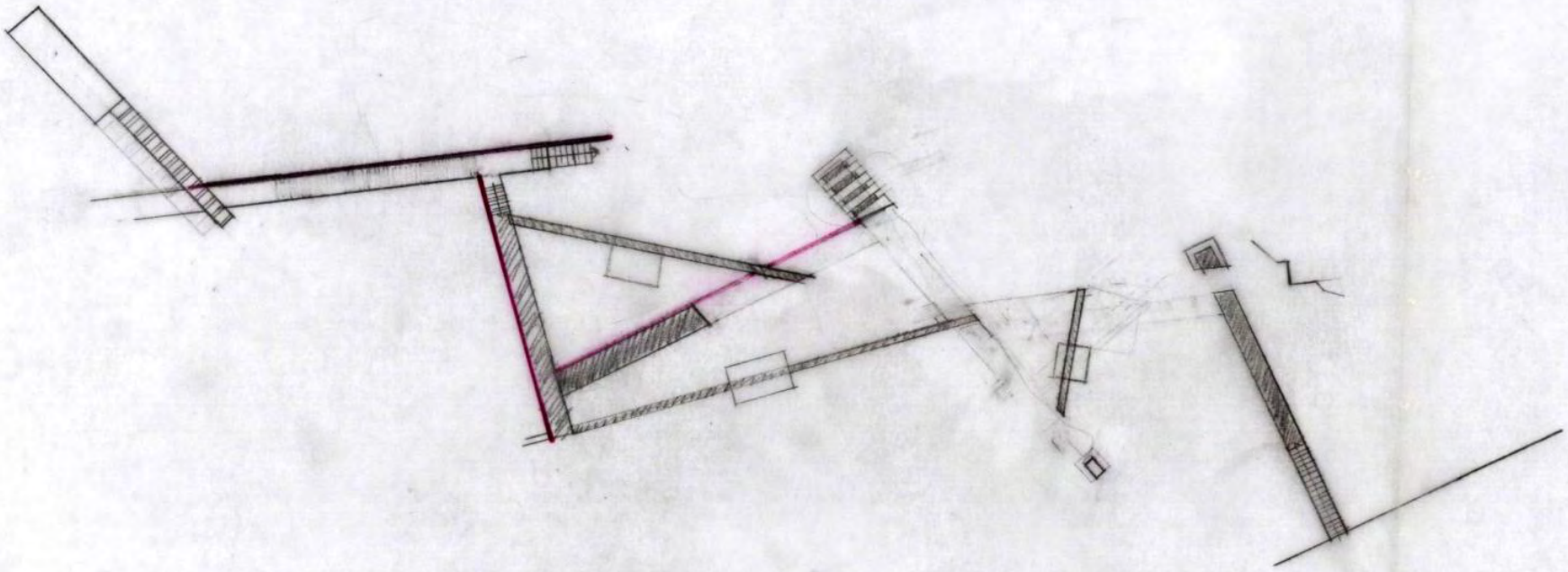

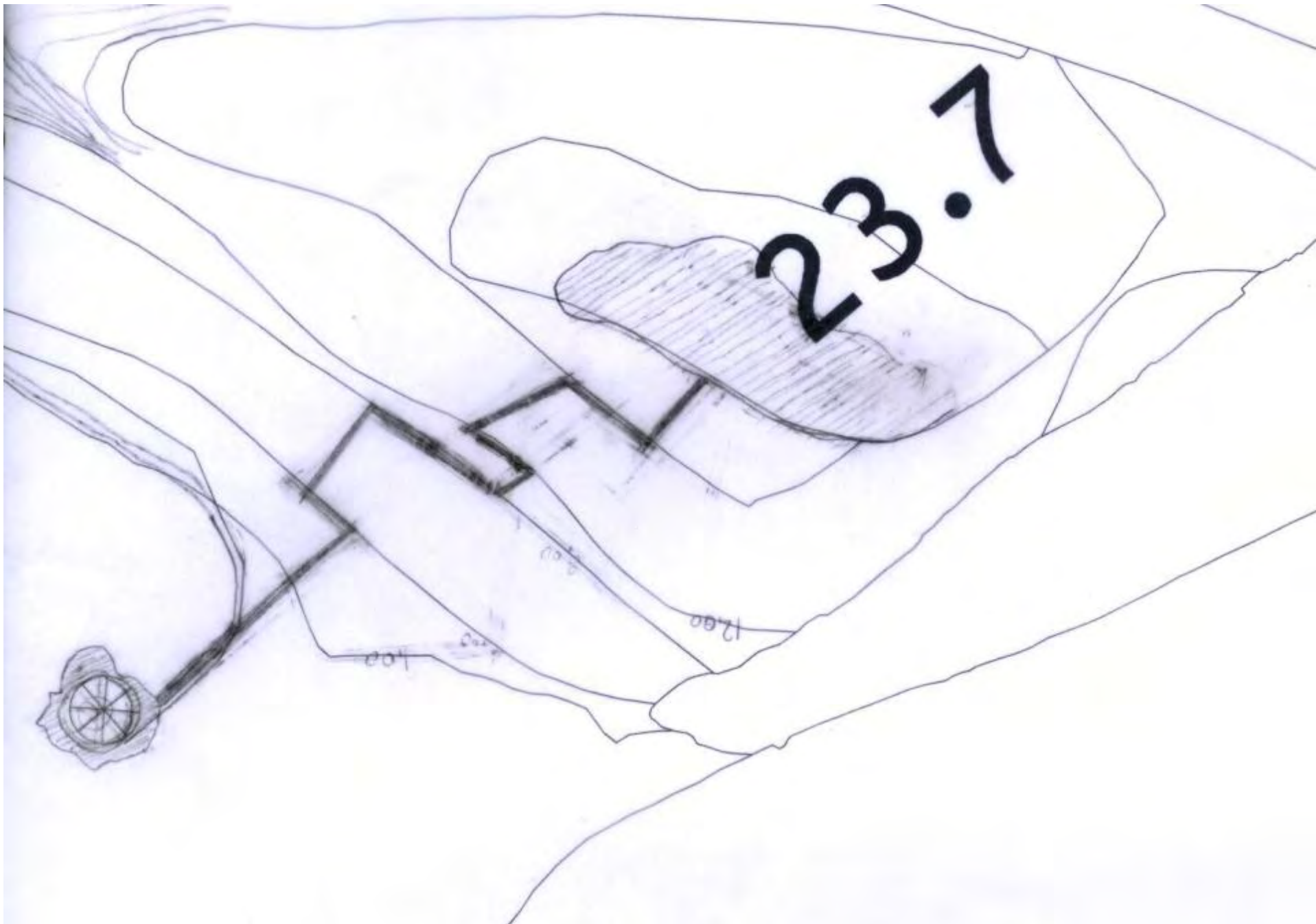

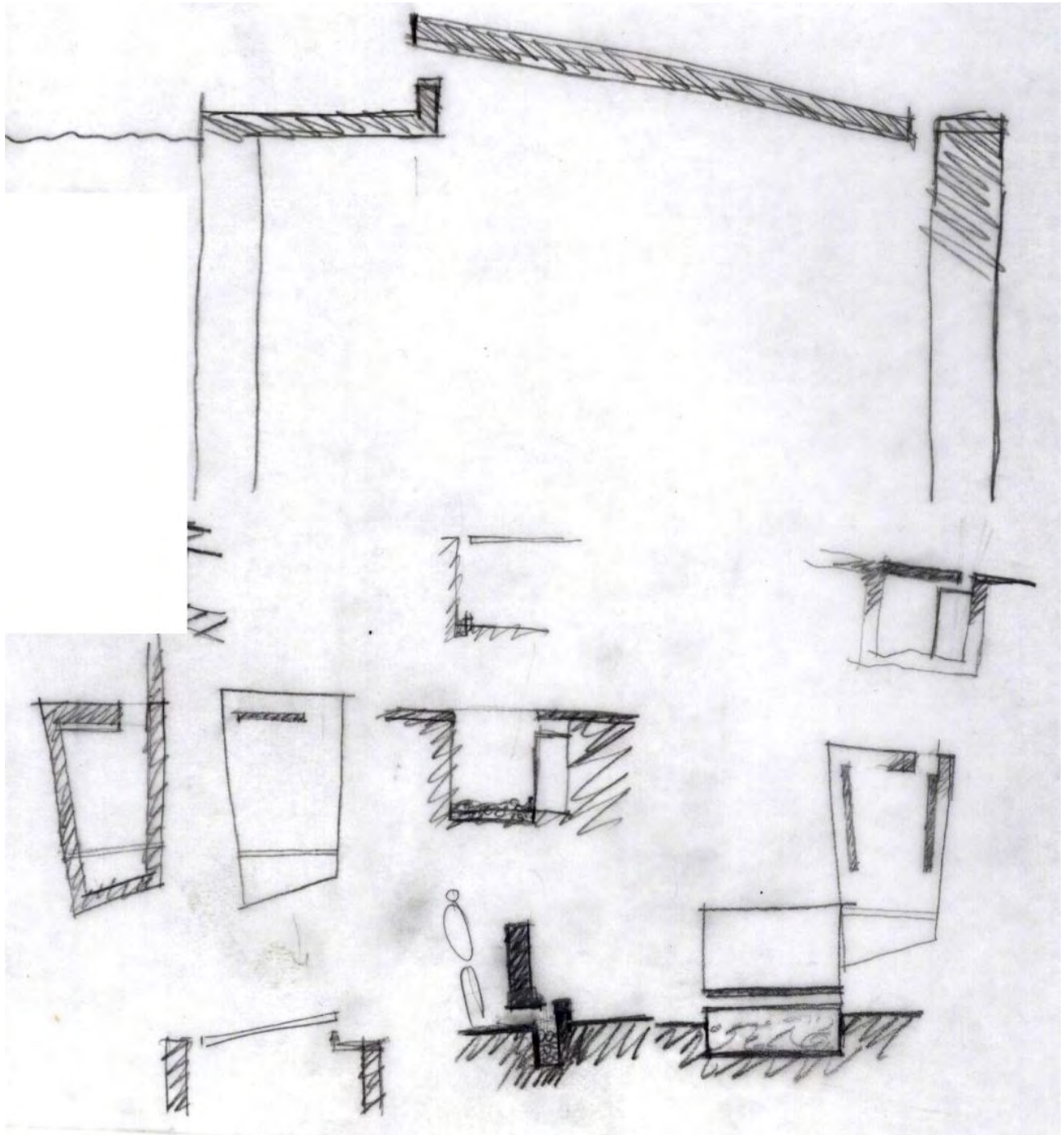

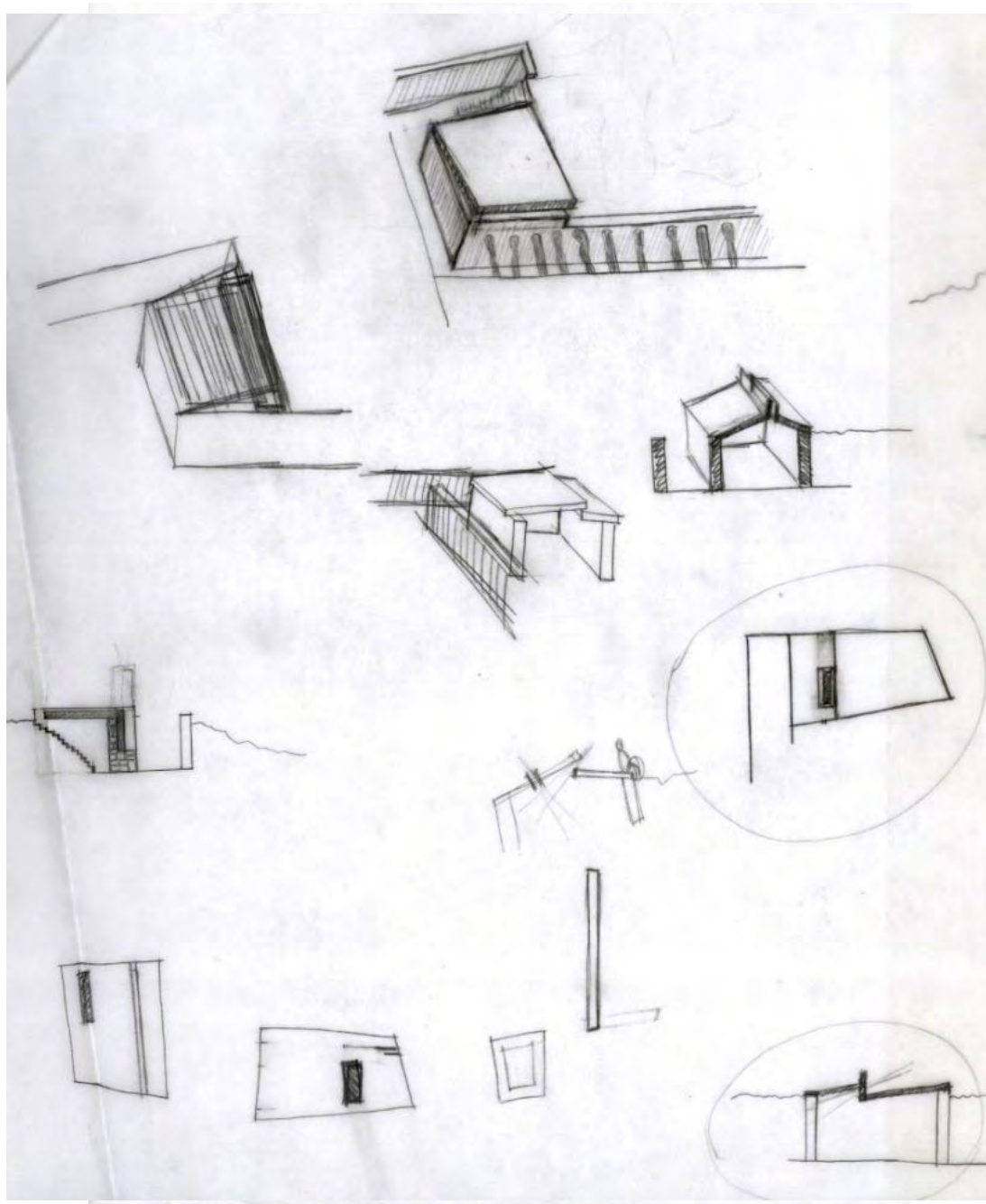

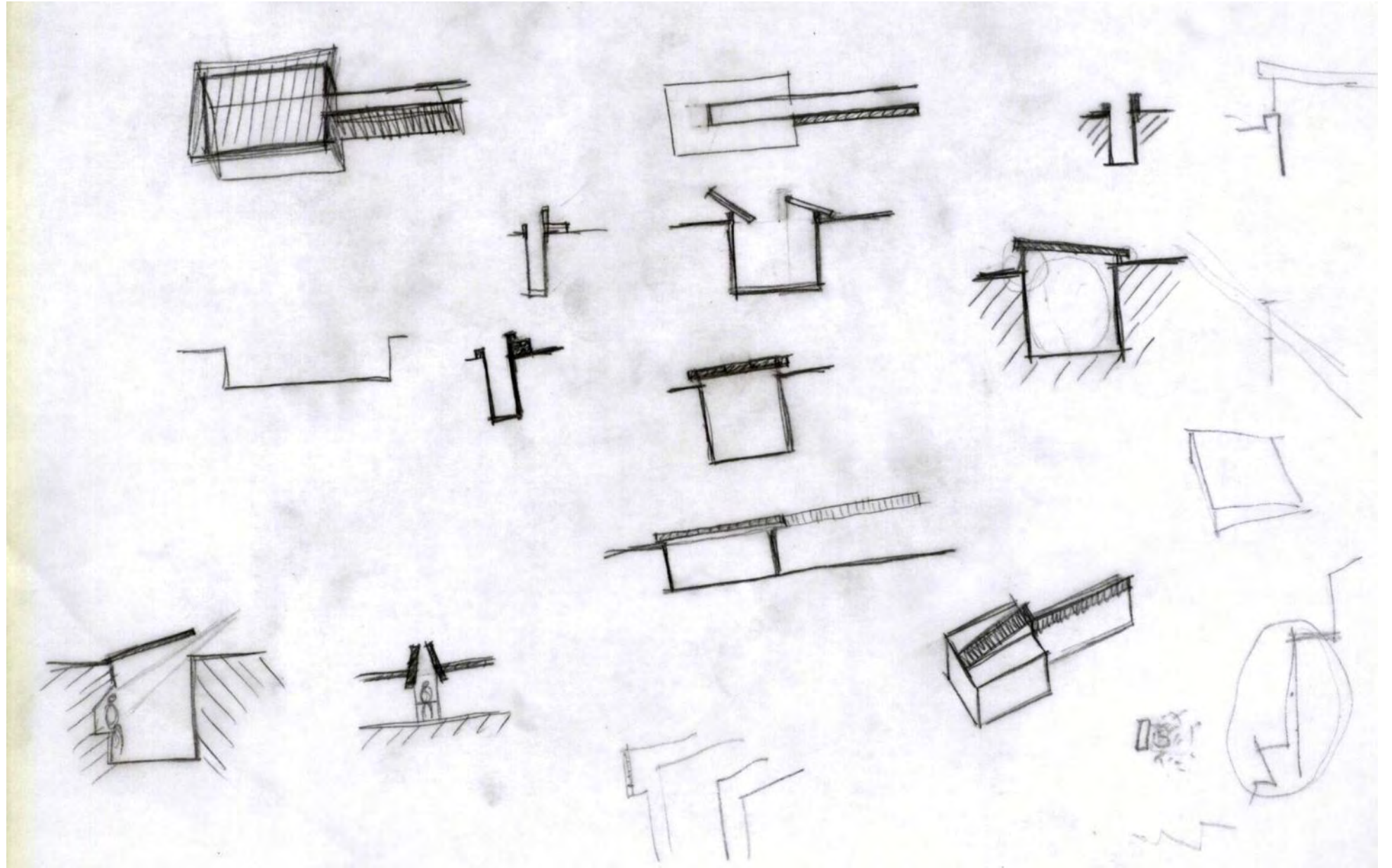

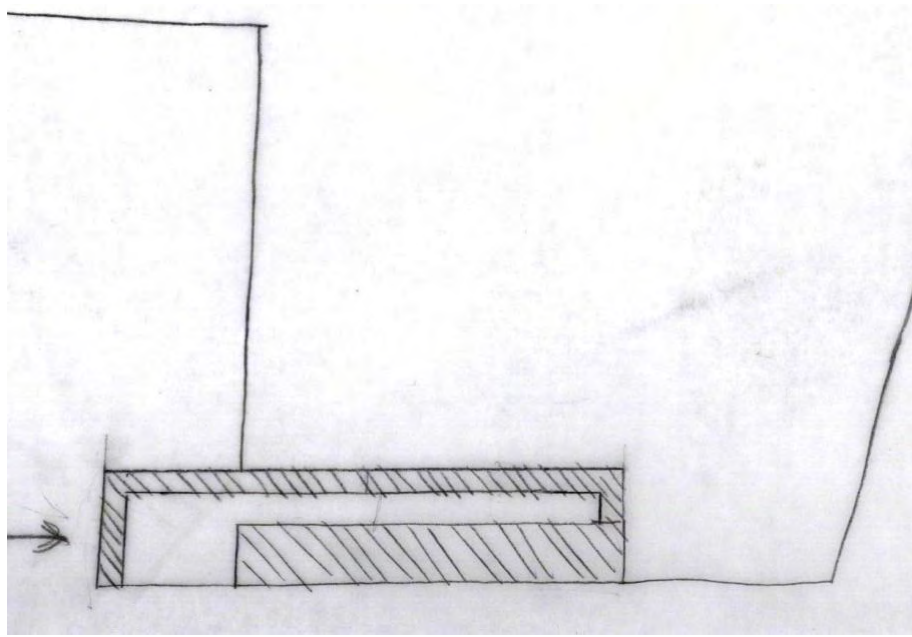
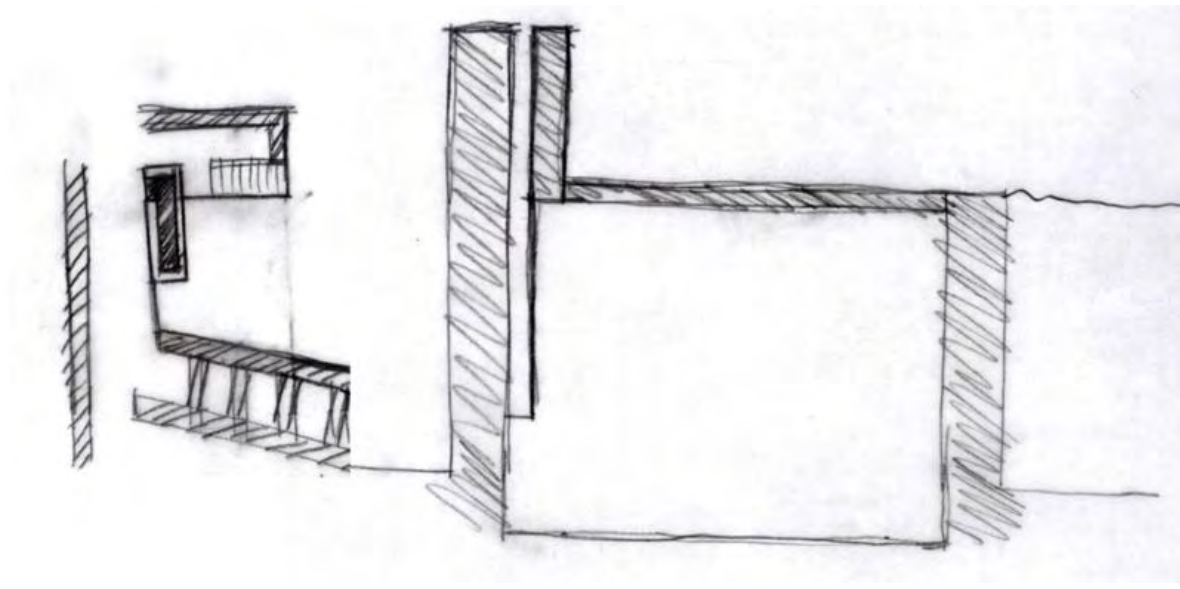

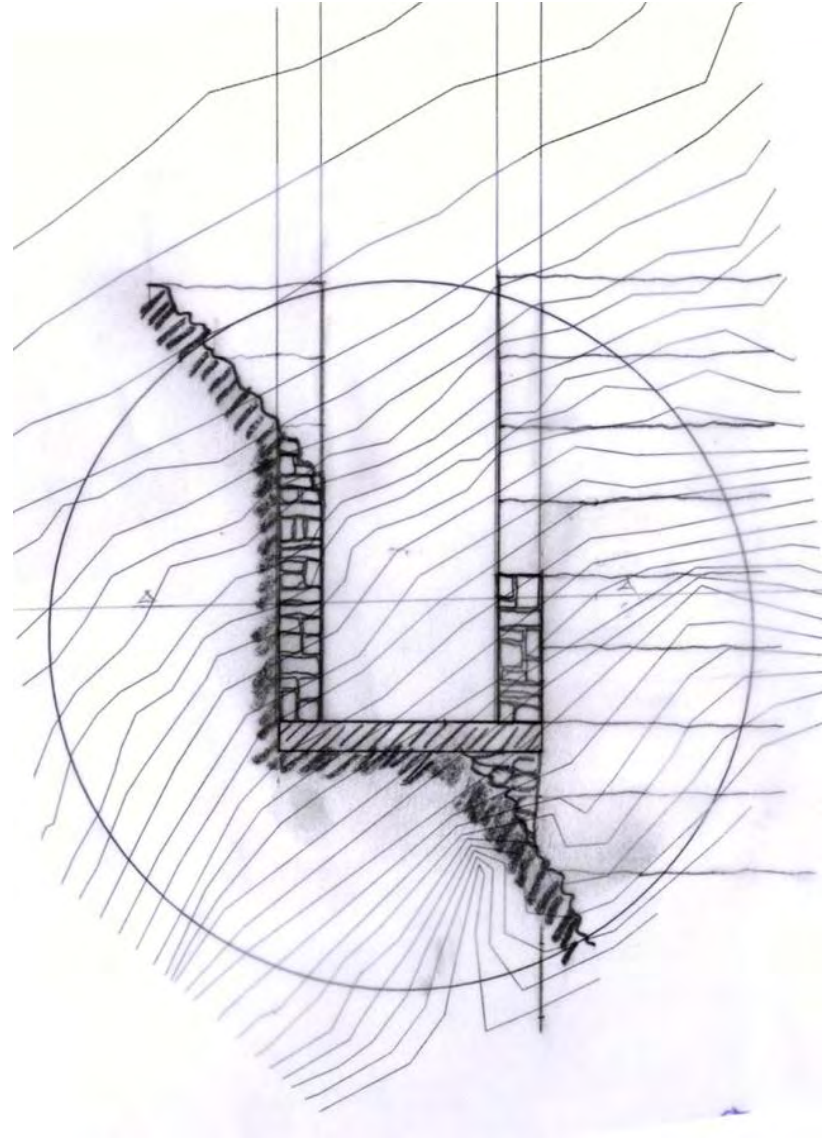
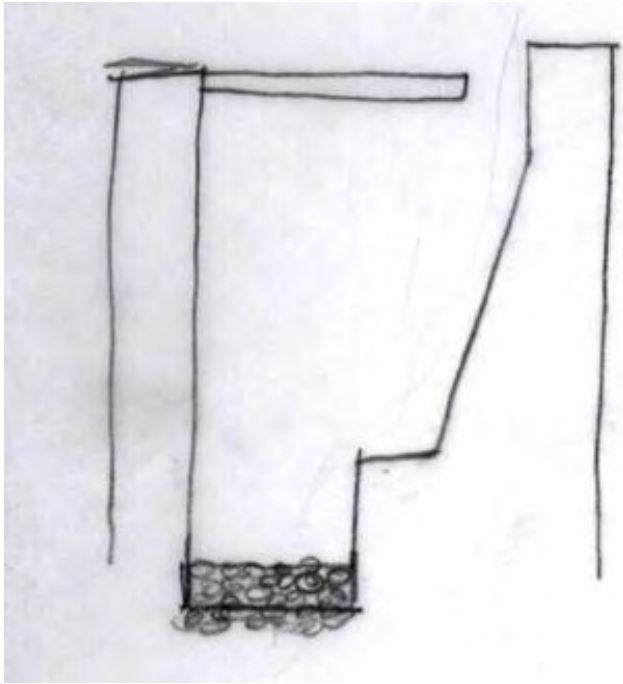

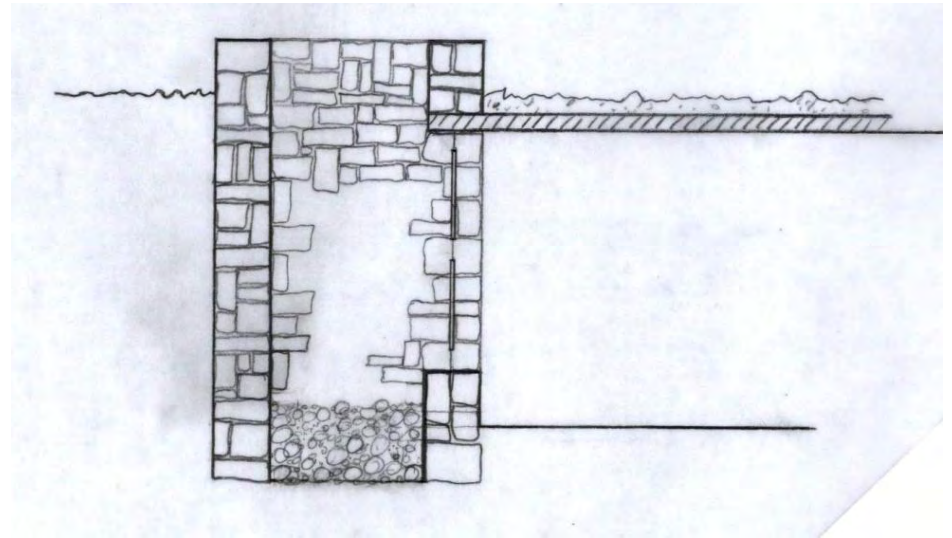
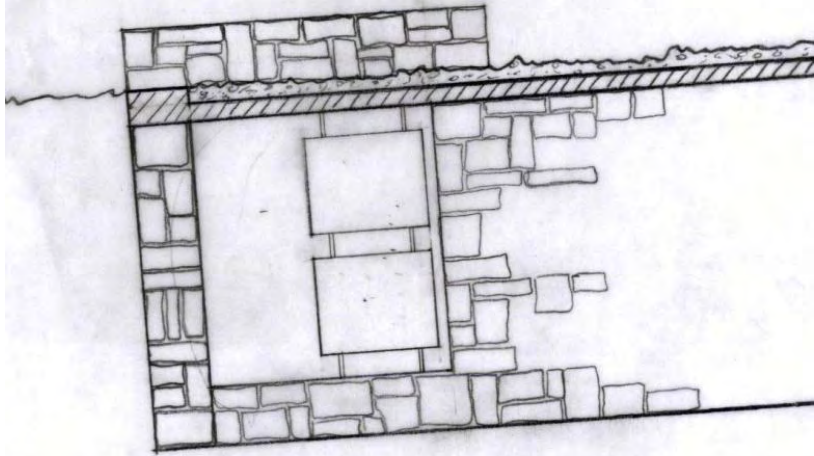
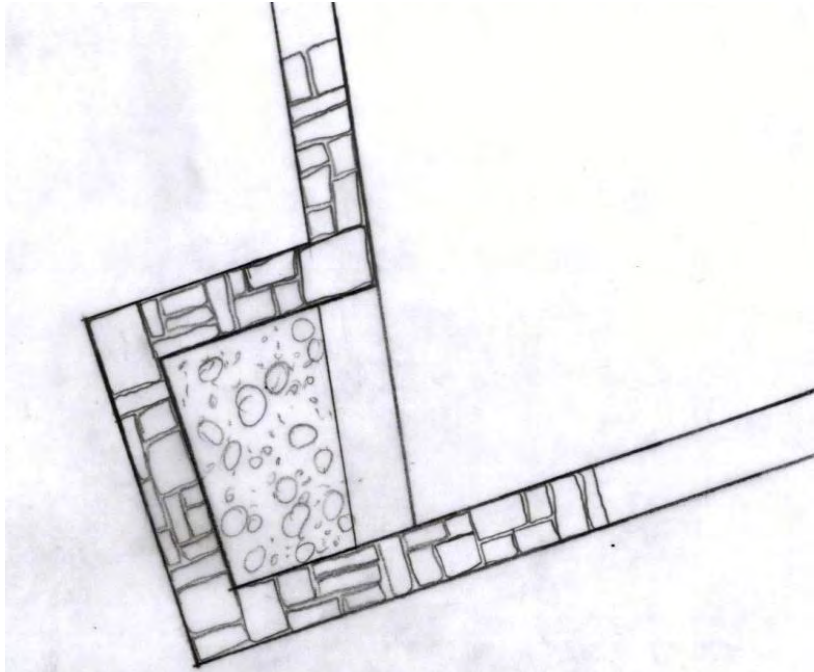

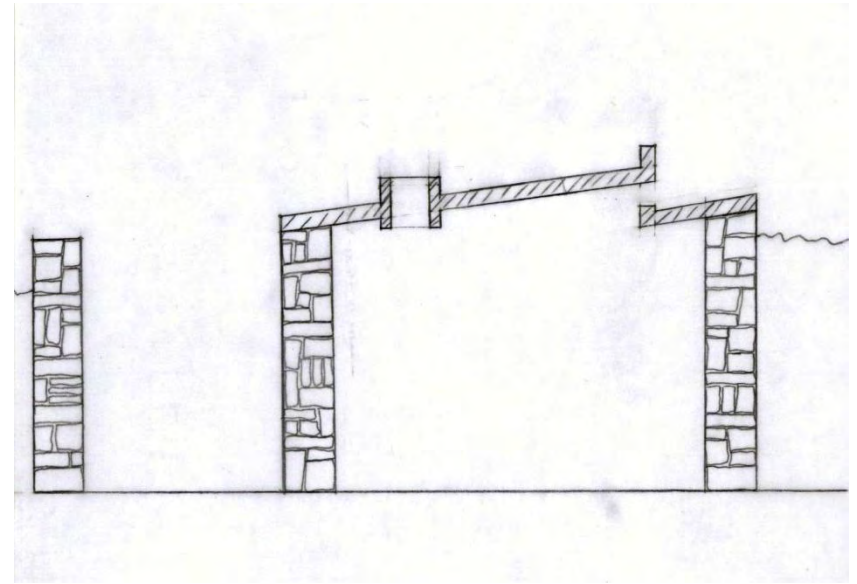
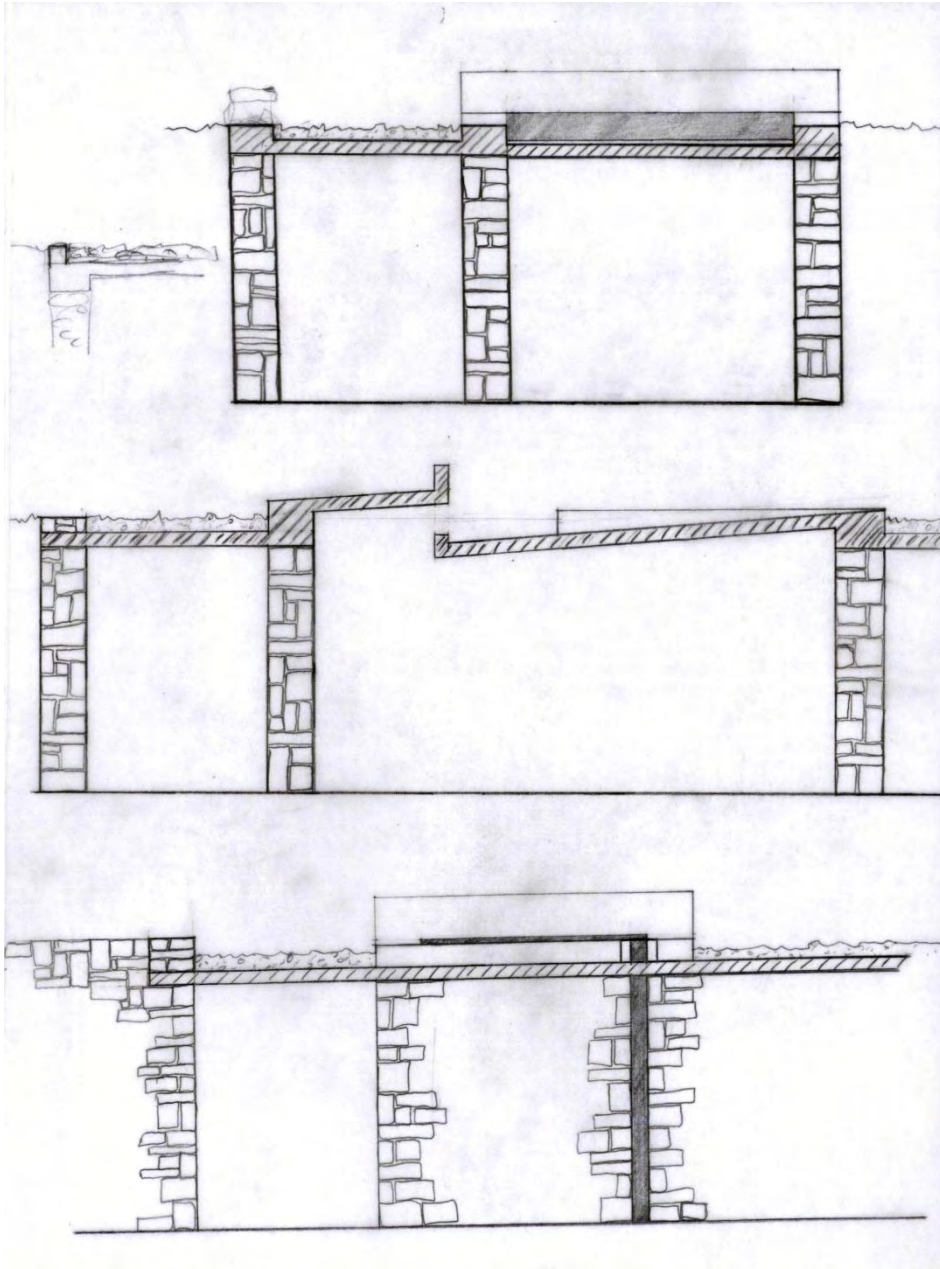

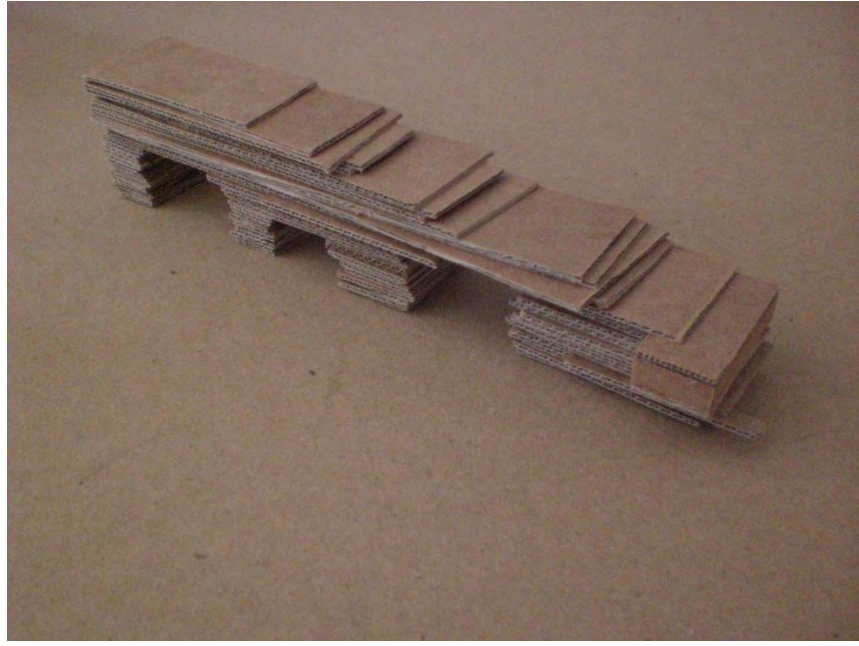
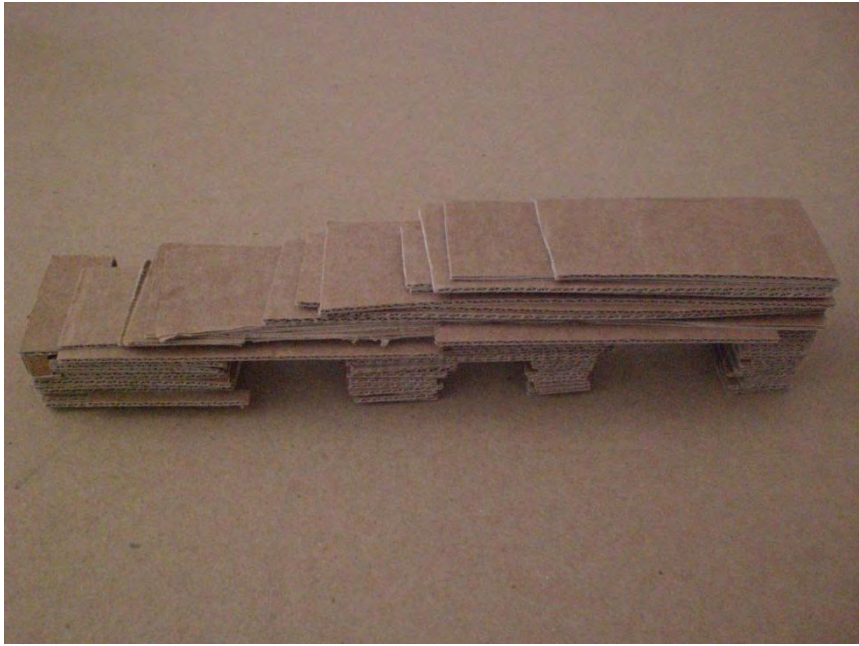

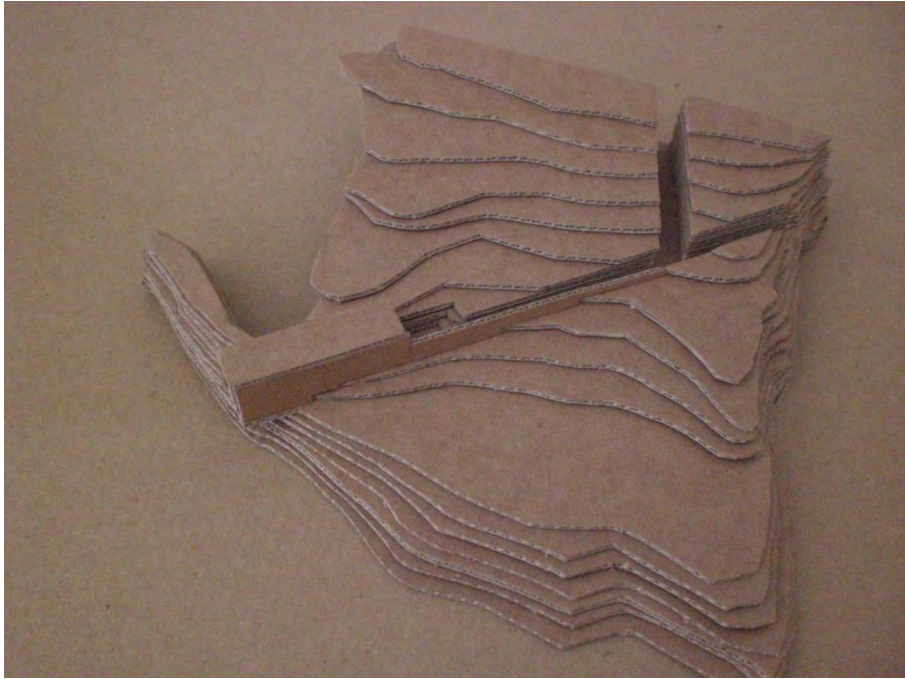

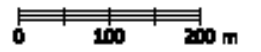

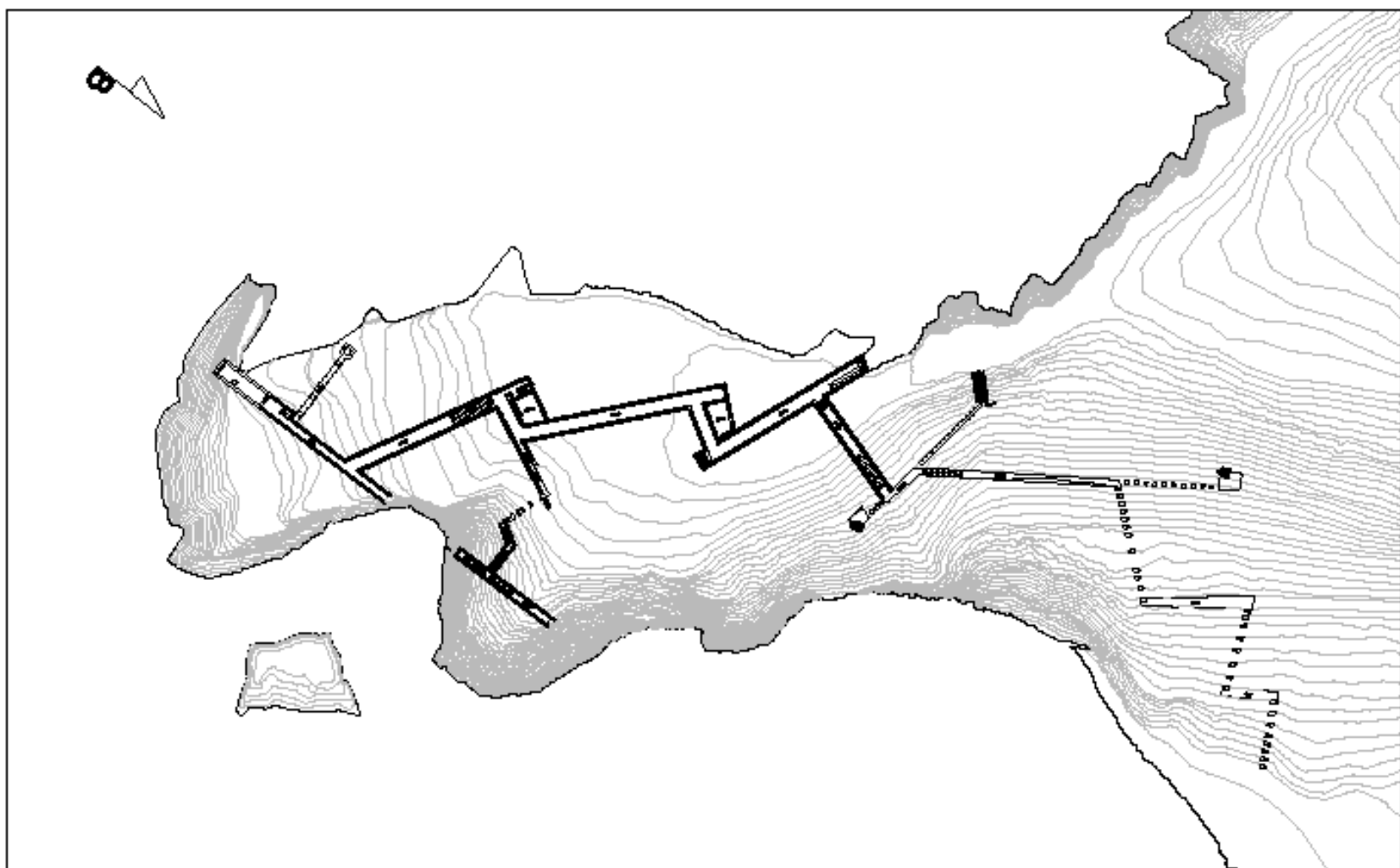

σχέδια

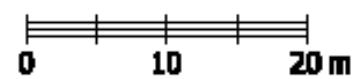

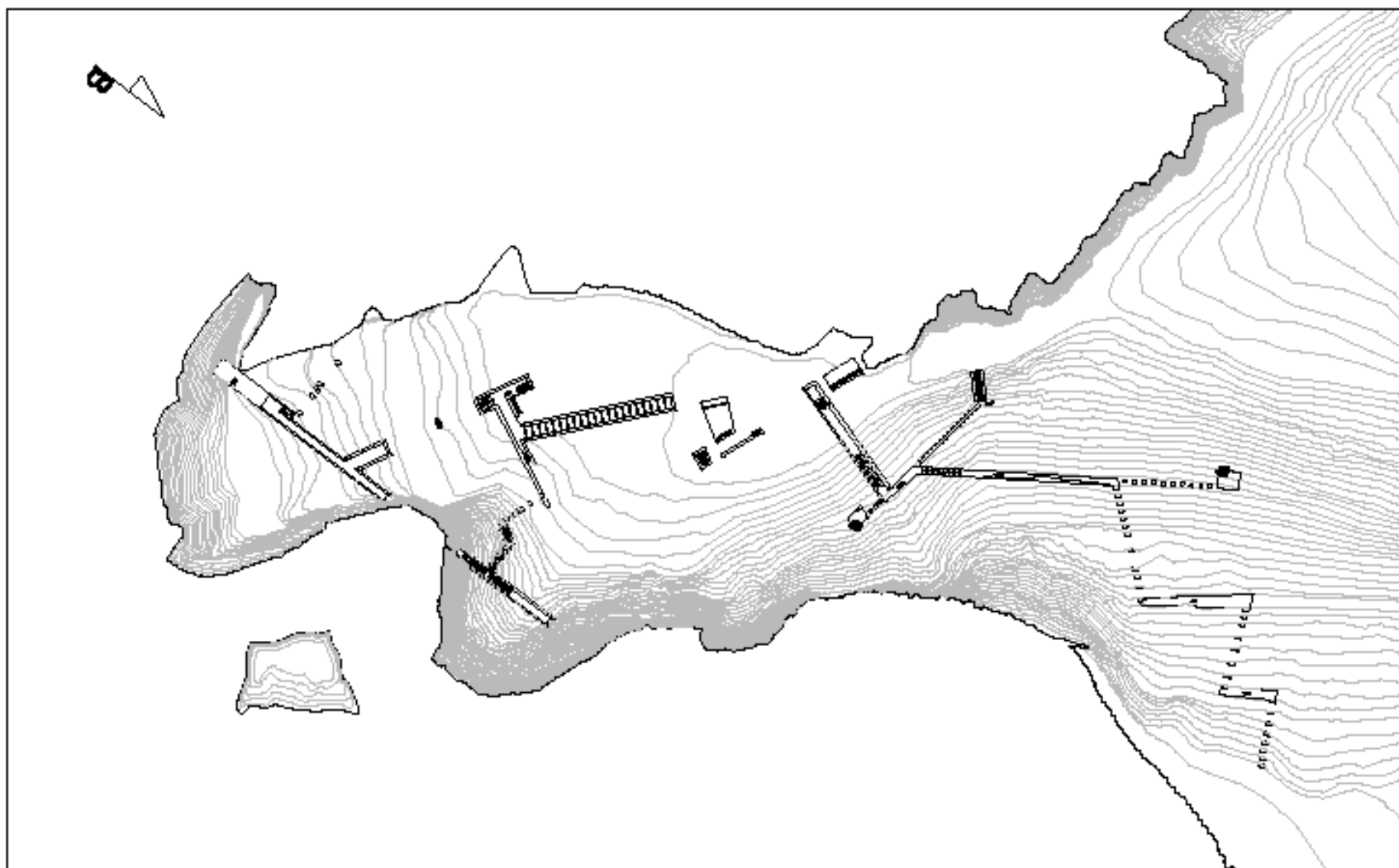
χάρτης περιοχής

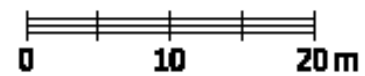

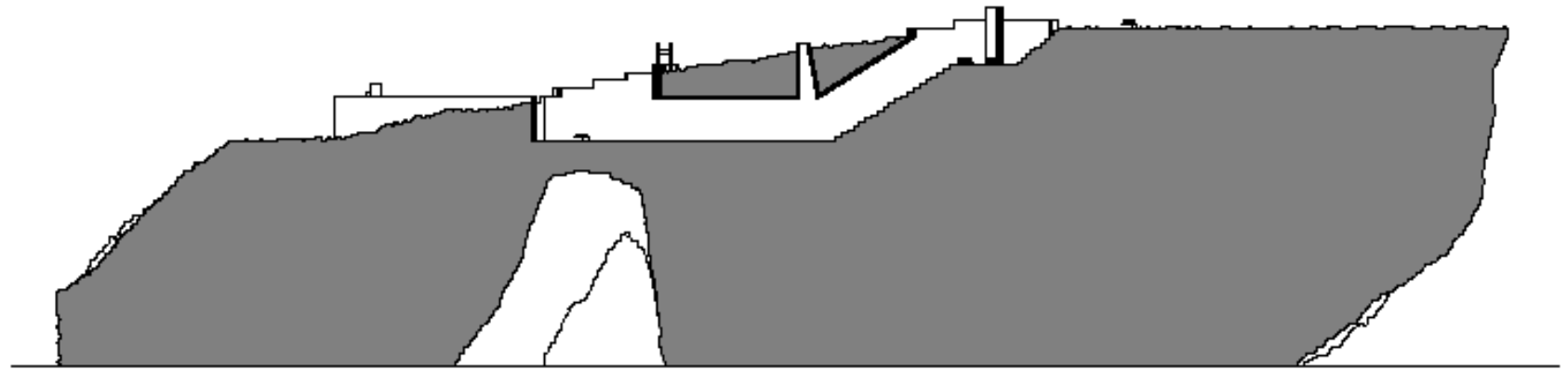
κατοψη

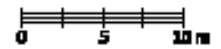

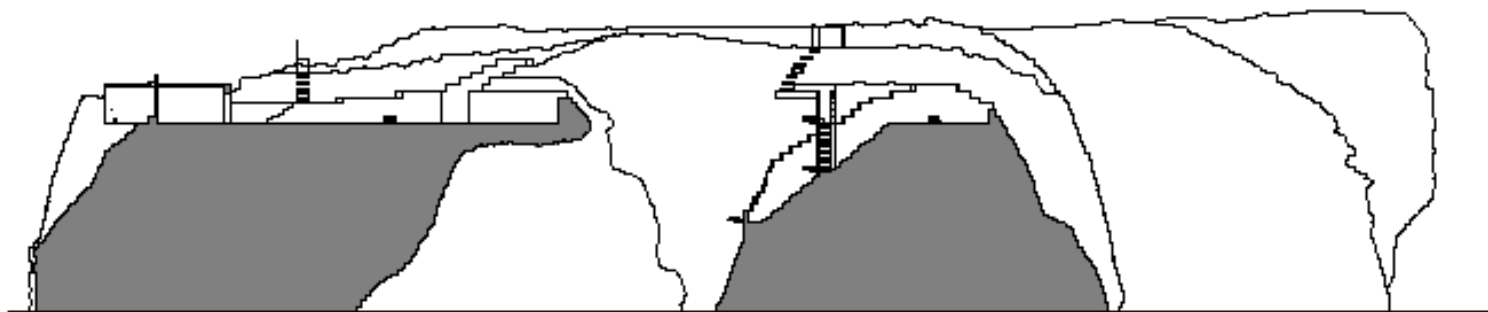
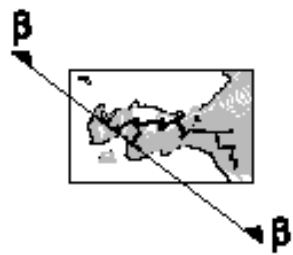
κατοψη δωματος

τομή α-α

τομή β-β

φωτορεαλιστικά

